

PRZEGLĄD ZACHODNI

MIESIĘCZNIK

SPIS TREŚCI:

ARTYKUŁY

- J. Willaume*, Stanowisko Prus wobec sprawy polskiej na Kongresie Wiedeńskim;
W. Dzięwulski, Przemiany etniczne Ziemi Kłodzkiej.

WSPÓŁCZESNA CZECHOSŁOWACJA

- M. Szyskowski*, Rodowód poezji Franciszka Halasa; *M. Kolaja*, Polska dni w Brnie;
A. J. Kamiński, Na przełomie lat 1949/1950.

MATERIAŁY

- R. Kiersnowski*, Problematyka badawcza Wałów Śląskich; *J. Magnuszewski*, Pierwsze Kółko Czeskie w Polsce.

KORRESPONDENCJE

- A. Bukowski* (Gdańsk), Wystawa kaszubskiej sztuki ludowej w Kartuzach;
E. Sulcertowa-Biedrawina (Olsztyn), Muzeum w Olsztynie.

OCENY I OMÓWIENIA

- T. St. Grabowski*, Pierwsze naukowo-literackie zniwo Słowackiej Akademii Nauk i Sztuk w Bratysławie; *H. Batowski*, Drugi tom pamiętników Fierlingera; *A. Kłafkowski*, Z problematyki międzynarodowej.

KRONIKA NIEMIEC WSPÓŁCZESNYCH

- Studium Niemcoznawcze Instytutu Zachodniego*, Powstanie Demokratycznej Republiki Niemieckiej (Zbiór tekstów); *A. J. Kamiński*, Życie polityczne; *M. Zakrzewski*, Życie gospodarcze; *A. Rogalski*, Życie kulturalne.

Z ŻYCIA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

INSTYTUT ZACHODNI
POZNAŃ

PRZEGLĄD ZACHODNI

MIESIĘCZNIK

SPIS TREŚCI:

ARTYKUŁY

A. Gleysztor, Badania nad genezą Państwa Polskiego; *A. J. Kamiński*, Z dziejów wilhelmińskiej bandery wojennej.

WSPÓŁCZESNA CZECHOSŁOWACJA

M. Szyjski, Jarosław Kvapil i jego stosunek do polskiego teatru; *Wł. Merczyński*, Współzycie kulturalne i oświatowe Polaków i Czechów na Śląsku za Olzą; *M. Kolaja*, Wystawa szkolnictwa polskiego w Brnie; *A. J. Kamiński*, Przegląd ostatnich wydarzeń.

MATERIAŁY

St. Bąk, Polskość w obrębie Dolnego Śląska w ostatnim stuleciu w ujęciach kartograficznych; *M. Markowski*, Dziennik faktów kultury śląskiej 1945—1946. Rok 1945.

KORESPONDENCJE

C. Omilianowicz (Poznań), Centralna Wystawa Mickiewicz—Puszkina w Poznaniu; *E. Naganowski* (Poznań), Poznańskie przedstawienie „Niemców” L. Kruczkowskiego; *St. Nawara* (Wrocław), Wystawy w Bibliotece Uniwersyteckiej we Wrocławiu; *Cz. Hernas* (Wrocław), „Szkoła twórców”. (O Klubie Młodych Pisarzy we Wrocławiu).

OCENY I OMÓWIENIA

H. Batowski, Kryzys czechosłowacki 1938—1939 w oświetleniu dwóch historyków angielskich; *M. Straszewski*, Krok za krokiem przez Pragę.

KRONIKA NIEMIEC WSPÓŁCZESNYCH

A. J. Kamiński, Życie polityczne; *M. Zakrzewski*, Życie gospodarcze; *A. Rogalski*, Życie kulturalne.

INSTYTUT ZACHODNI
POZNAŃ

PRZEGLĄD ZACHODNI

MIESIĘCZNIK

SPIS TREŚCI:

ARTYKUŁY

W pięciolecie: *K. Skubiszewski*, Zagadnienie Państwa Niemieckiego w prawie międzynarodowym; *Wł. Kowalenko*, Starosłowiańskie grody portowe na Bałtyku; *K. Ślaski*, Związki kulturalne i społeczne Pomorza Zach. z Rzeszą; *T. Cielak*, Bogusław X (1474—1523) twórcą nowoczesnego państwa?; *A. Bukowski*, Oblicze społeczne twórcy ruchu młodokazubskiego.

WSPÓLCZESNA CZECHOSŁOWACJA

H. Batowski, Terytorium Państwa Czechosłowackiego (fakty i cyfry z geografii politycznej 1918—1949); *A. J. Kamiński*, Przegląd ostatnich wydarzeń.

MATERIAŁY

T. Barikowski, Mapa gęstości zaludnienia wiejskiego Ziemi Zachodnich w r. 1939; *M. Markowski*, Diariusz faktów kultury śląskiej 1945—1946 (Rok 1946).

POLEMIKI I DYSKUSJE

M. Gumowski — *St. Urbańczyk*, O pierwotną nazwę Szczecina

KORRESPONDENCJE

R. Łyczyniak (Szczecin), Zjazd połączeniowy L. M. i P. Z. Z. Pięciolecie odzyskania Szczecina; *R. Łyczyniak* (Szczecin), Po tygodniu Oświaty, Książki i Prasy

OCENY I OMÓWIENIA

M. Straszewski, Z dziejów sztuki drukarskiej w Czechach i Słowacji.

KRONIKA NIEMIEC WSPÓLCZESNYCH

A. J. Kamiński, Życie polityczne; *M. Zalczewski*, Życie gospodarcze; *A. Rogalski*, Życie kulturalne.

Z ŻYCIA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

INSTYTUT ZACHODNI
POZNAŃ

PRZEGLĄD ZACHODNI

M I E S I Ę C Z N I K

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

S. Wysłouch, Rozważania metodyczne; *Wł. Dziewulski*, Pochodzenie ludności i stosunki etniczne w Kłodzku w końcu XVII i pierwszej połowie XVIII wieku; *T. Ładogórski*, Ludność Śląska i jej struktura społeczna w drugiej połowie XVIII wieku; *W. Długoborski*, Rekrutacja górników w Zagłębiu Górnio-śląskim w okresie przed zniesieniem poddaństwa; *B. Samitowska*, Jerzy Treska, chłop spod Wrocławia, obrońca języka polskiego; *W. Roszkowska*, Międzyborskie lata Jerzego Badury w świetle akt archiwalnych; *F. Ryszka*, Radykalizm społeczny ludności Górnego Śląska na przełomie lat 1918/19; *A. Maruszczak - Orzechowska*, Kompetencja prezydenta Komisji Mieszanej w teorii i praktyce; *K. Orzechowski*, Nauczycielstwo szkół mniejszościowych na Górnym Śląsku;

WSPÓŁCZESNA CZECHOSŁOWACJA

A. J. Kamiński, Przegląd ostatnich wydarzeń.

MATERIAŁY

T. Mikulski, Z korespondencji Kraszewskiego (listy wrocławskie 1862—1885).

KORESPONDENCJE

R. Aftanazy (Wrocław), Wystawy Ossolineum we Wrocławiu 1947—1950.

KRONIKA NIEMIEC WSPÓŁCZESNYCH

A. J. Kamiński, Życie polityczne; *M. Zakrzewski*, Życie gospodarcze; *A. Rogalski*, Życie kulturalne.

INSTYTUT ZACHODNI
POZNAŃ

PRZEGLĄD ZACHODNI

M I E S I Ę C Z N I K

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

W. Rogow, Przyczyny wpływające na zaludnienie b. Prus Wschodnich; *I. Pietrzak-Pawłowska*, Położenie ekonomiczne Mazurów w relacji G. Gizewiusza (z r. 1843); *E. Sukert-Biedrawina*, Rewolucja 1848 r. na Mazurach w świetle szczytyńskiego Kreisblattu; *E. Sukert-Biedrawina*, Zagadnienie gromadkarstwa na Mazurach; *S. Sulima*, Strzępy obyczaju weselnego na Warmii; *St. Zajchowska*, Owalnica, typ starej wsi między Łabą a wschodnią granicą Pomorza Mazowieckiego.

A. Klafkowski, Zagadnienie tzw. końca wojny z Niemcami; *G. Labuda*, Kazimierz Wachowski jako historyk Słowiańszczyzny zachodniej.

WSPÓLCZESNA CZECHOSŁOWACJA

M. Kudelka, Naukowy Instytut Śląski w Opawie ośrodkiem nauki czeskiej na Śląsku; *A. J. Kamiński*, Przegląd ostatnich wydarzeń.

MATERIAŁY

W. Hahn, Juliusz Słowacki o Mikołaju Koperniku; *T. Mikulski*, Zapomniany wiersz Kornela Ujejskiego o Koperniku; *E. Sukert-Biedrawina*, Helwing — „Pliniusz pruski z Węgorzewa“ (1666—1748).

KORESPONDENCJE

E. Sukert-Biedrawina (Olsztyn), Dwa „białe kruki“ w księgozbiórce Stacji Naukowej I. Z. w Olsztynie: — *E. S.-B.*, Prace badawczo-wykopaliskowe na Mazurach; *T. Mikulski* (Olsztyn), Na jeziorach mazurskich; *J. Maciejewski* (Poznań), Wystawa „Słowacki w Wielkopolsce“ w Seminarium Historii Literatury Polskiej w Poznaniu.

POLEMIKI I DYSKUSJE

R. Kiersnowski, Zagadnienie Wolina na tle badań nad początkami Państwa Polskiego.

KRONIKA NIEMIEC WSPÓLCZESNYCH

A. J. Kamiński, Życie polityczne; *M. Zakrzewski*, Życie gospodarcze; *A. Rogalski*, Życie kulturalne.

WSPOMNIENIA

M. Kiołczewska-Zaleska, Śp. Stanisław Srokowski.

Z ŻYCIA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

INSTYTUT ZACHODNI
POZNAŃ

PRZEGLĄD ZACHODNI

M I E S I Ę C Z N I K

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

- Z. W., Poza nurtem historii;
 A. Klafkowski, Poczdamski program jedności Niemiec rozwinięty przez Niemiecką Republikę Demokratyczną;
 Z. Grot, Tradycje rewolucyjne narodu niemieckiego;
 J. Chlebowczyk, Bismarck a kwestia robotnicza;
 Jan Piprek, Bertold Brecht.

WSPÓŁCZESNA CZECHOSŁOWACJA

- A. J. Kamiński, Przegląd ostatnich wydarzeń.

MATERIAŁY

- Z. Janowicz, Ustrój policji na ziemiach polskich wcielonych do Rzeszy Niemieckiej 1939—1945;
 K. Skubiszewski, Bezwarunkowa kapitulacja z 29 kwietnia 1945 r.;
 Z. Kubrakiewicz, Niemiecki pisarz polonofil — Karol Hötel.

KORESPONDENCJE

- E. Sukert-Biedrawina (Olsztyn), Mapa historyczna bogactw mineralnych Pomorza Mazowieckiego.

OCENY I OMÓWIENIA

- K. Skubiszewski, Problematyka niemiecka w powojennym polskim piśmiennictwie naukowym z dziedziny prawa międzynarodowego;
 J. Piprek, Nowe niemieckie czasopismo literackie — „Sinn u. Form“;
 J. Lewański, T. Mikulskiego „Spotkania Wrocławskie“;
 W. Jakóbczyk, Z. Grota „Dzieje sceny polskiej w Poznaniu 1782—1869“.

KRONIKA NIEMIEC WSPÓŁCZESNYCH

- L. G., Etapy odbudowy gospodarczej i planowania w N. R. D.;
 A. J. Kamiński, Życie polityczne;
 M. Zakrzewski, Życie gospodarcze;
 A. Rogalski, Życie kulturalne.

PRZEGLĄD ZACHODNI

MIESIĘCZNIK
POD REDAKCJĄ MIECZYŚŁAWA SUCHOCKIEGO

ROCZNIK VII

R O K 1 9 5 1

TOM I

(nr 1—4)

BP/1000

POZNAŃ
INSTYTUT ZACHODNI
1 9 5 1

SPIS TREŚCI NUMERÓW 1-4/1951

ARTYKUŁY

Strona

Batowski Henryk, Koniec Małej Ententy	427
Biskup Marian, Elbląg w czasach krzyżackich	102
Chłopocka Helena, Przyczynki do dziejów życia gospodarczego miast Pomorza Zachodniego w XIII i XIV w.	65
Cieślak Edmund, Z zagadnień historii prawa morskiego na Bałtyku i Morzu Północnym	89
Cjeślak Tadeusz, Walka o chłopa na Pomorzu Zachodnim na przeło- mie XV i XVI wieku	115
Gieysztor Aleksander, Polskie badania wczesno-dziejowe w r. 1950	195
Gieysztor Aleksander, Badania wczesno-dziejowe w Czechosłowacji	379
Grabowski Tadeusz Stanisław, Wśród słowackich pionierów <i>oświecenia i postępu</i>	396
Grygier Tadeusz, Sprawa polska w Prusach Wschodnich w latach 1870—1900 w oświetleniu władz pruskich	493
Kiersnowski Ryszard, Waly Śląskie	152
Kłafkowski Alfons, Niemiecka Republika Demokratyczna realizuje program poczdamski	447
Kowalenko Władysław, Najdawniejsze związki Prastowian i Sło- wian z Bałtykiem	5
Lehr-Splawiński Tadeusz, Powstanie, rozrost i rozpad wspólnoty prastowiańskiej	350
Lesiński Henryk, Handel na wybrzeżu słowiańskim XIII wieku w świetle cel morskich	53
Magr A. St., Piotr Chelezycki i Szymon Budny	390
Pajewski Janusz, Powstanie kierunku rewizjonistycznego w socjalizmie niemieckim w świetle niektórych liczb	168
Sikorski Janusz, Z przeszłości „prawa brzegowego“ w Polsce	73
Ślaski Kazimierz, Podania zachodnio-pomorskie jako materiał do badań wczesno-dziejowych	39
Szyjkowski Marian, Stosunek Juliusza Zeyera do twórczości Sło- wackiego	422
Wachowiak Bogdan, Ze studiów nad splawem na Wiśle w XVI- XVIII wieku	122
Wierezyński Stefan, Motywy polskie u Alojzego Jiraska	410
Willame Juliusz, <i>Bozgraniczenie Ks. Warszawskiego z Prusami</i>	474
Wojciechowski Zygmunt, Uwagi nad powstaniem Państw Pol- skiego i Czeskiego	157
W. Z. Spokojnie rozumując	1
W. Z., U podstaw Frontu Narodowego	347
Ziółkowska Hanna, Pomorze a handel bałtycki w okresie wczesno- historycznym	45

WSPÓŁCZESNA CZECHOSŁOWACJA

Kamiński A. J., Przegląd ostatnich wydarzeń	264
Kamiński A. J., Przegląd ostatnich wydarzeń	371
Szmidt Wojciech, Rolnicze spółdzielnie produkcyjne w Czechosło- wacji	547
Wierczyński Stefan, Alois Jirásek i jego jubileusz (1851—1951)	545

MATERIALY

Strona

Chojnacka Kazimiera, Z kartografii pomorskiej XVII wieku	270
Mikulski Tadeusz, Udział młodzieży wrocławskiej w jubileuszu Seweryna Goszczyńskiego	281
Oliva Karol, Przekłady czeskie z literatury polskiej	587
Praca Zbiorowa, Sulechów	274
Slizinski Jerzy, Z korespondencji między czeskimi a polskimi lite- ratami	580

KORESPONDENCJE

Czeski Cieszyn (Merezyński Władysław)	629
Olsztyn (Biedrawina-Sukertowa Emilia)	654
Wrocław (Gostomska-Zarzycka Zofia)	287

OCENY I OMÓWIENIA

Babiński Jan, Kryzys systemu kolonialnego (omów. Wyd. Akademii Nauk ZSRR „Kryzys kolonialnej sistemi”)	302
Grabowski Tadeusz Stanisław, Słowacki—rewolucjonista (omów. książki K. Krejčiego, Julius Słowacki polský básnik rewolucionár“	645
Koranyi Karol, Studium z historii prawa morskiego (omów. książki St. Matysika „Prawo nadbrzeżne”)	298
Kostrzewski Józef, Pradzieje Czechosłowacji (omów. książki J. Filipa p.t. „Pravěké Československo”)	656
Magnuszewski Józef, Słowacki w przekładzie Franciszka Halasa	647
Skubiszewski Krzysztof, E. Kaufmanna „Położenie prawne Niemiec pod okupacją”	510
Straszewski Michał, Przeszłość i przyszłość czeskich nauk histo- rycznych (omów. brosz. Fr. Kutnara, J. Werstadta „Odkaz a ukol”)	640
Ulewicz Tadeusz, Wśród poloniców słowackich	656
Wiewióra Bolesław, Zagadnienia niemieckie w „Sprawach Między- narodowych”	505

POLEMIKI I DYSKUSJE

Gumowski Marian, Myłki pomorskie Długosza	291
Rudnicki Mikołaj, Jeszcze dyskusja o nazwie Szczecina	290

KRONIKA NIEMIEC WSPÓŁCZESNYCH

A. K., Stosunki między Polską a Niemiecką Republiką Demokratyczną na tle wizyty prez. Wilhelma Piecka w Warszawie	512
A. K., Rząd premiera Grotewohla walczy o jedność Niemiec	660
Kamiński A. J., Życie polityczne	325, 667
Rogalski Aleksander, Życie kulturalne	340, 680
Zakrzewski Michał, Życie gospodarcze	332, 673

WSPOMNIENIA

Kostrzewski Józef, śp. prof. dr Roman Jakimowicz	685
Grot Zdzisław, śp. prof. dr Adam Skalkowski	690

Z ŻYCIA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Sczaniecki Michał, Prace nad „Słownikiem Starożytności Słowiań- skich”	345
---	-----

Do artykułu Kowalenki Wł., Najdawniejsze związki Praszowian i Słowian z Bałtykiem :	
Nazwy źródłowe Morza Bałtyckiego i Wybrzeża Słowiańskiego w II-XII w. po Chr. (mapka)	22
Do art. Kiersnowskiego R., Wały Śląskie :	
Wkładka na papierze kredowym (3 fot.)	176-177
Wały Śląskie (mapka)	172
Do art. Gieysztor A., Polskie badania wczesno-dziejowe w r. 1950:	
Wkładka na papierze kredowym (7 fot.)	216-217
Plan sytuacyjny Góry Lecha w Gnieźnie	204
Łęczyca, Stanowiska wczesno-dziejowe	249
Wkładka na papierze kredowym (6 fot.)	248-249
Do Pracy Zbiorowej, Sulechów :	
1. Powierzchnia, gleby i lasy okolic Sulechowa (mapka)	275
2. Drogi okolic Sulechowa (mapka)	277
3. Sulechów średniowieczny (plany)	279
Do art. Mikulskiego T., Udział młodzieży wrocławskiej w jubileuszu Seweryna Goszczyńskiego :	
Adres młodzieży wrocławskiej dla Seweryna Goszczyńskiego (fot.)	284
Do art. K. Chojnackiej, Z kartografii pomorskiej XVII w. Repr. mapy E. Lubina	272-273
Do art. Z. W., U podstaw Frontu Narodowego :	
Repr. mapki z wydawnictwa „Heimat im Herzen“	348-349
Do art. Lehra-Splawińskiego T., Powstanie, rozrost i rozpad wspólnoty praszowiańskiej :	
Zasięgi kultur prehistorycznych na terenie Europy środkowej	364-365
Do art. Gieysztor A., Badania wczesno-dziejowe Czechosłowacji :	
Wkładka na papierze kredowym (10 fot.)	386-387
Do art. Kostrzewski J., śp. prof. dr Roman Jakimowicz :	
Roman Jakimowicz (fotogr.)	685
Do art. Zdz. Grota, śp. prof. dr Adam Skalkowski :	
Adam Skalkowski (fotogr.)	691

PRZEGLĄD ZACHODNI

MIESIĘCZNIK
POD REDAKCJĄ MIECZYSLAWA SUCHOCKIEGO

RO CZNIK VII
R O K 1 9 5 1

TOM III
(nr 9 — 12)

POZNAŃ
INSTYTUT ZACHODNI
1 9 5 1

ARTYKUŁY

	Str.
Deresiewicz Janusz, Z badań nad początkami układu kapitalistycznego w przemyśle poznańskim w drugiej połowie XVIII wieku	47
Deresiewicz Janusz, Z początków układu kapitalistycznego w Wielkopolsce	321
Gomolec Ludwik, Strajk szkolny w Poznańskim na początku XX wieku	132
Grot Zdzisław, Sprawa wrzesińska	72
Hensel Witold i Hołowińska Zofia, Sprawozdanie z prac badawczych na grodzisku wczesno-średniowiecznym w Bonikowie	510
Kaczmarczyk Zdzisław, Rola dziejowa Kalisza w wiekach średnich	32
Kiełczewska-Zaleska Maria, Z badań nad osadnictwem pogranicza mazursko-kurpiowskiego	468
Kiersnowski Ryszard, Kamień i Wolin	178
Kłafkowski Alfons, Reorganizacja Państwa Niemieckiego na zasadach poczdamskich	160
Lewicki Tadeusz, Najdawniejsza wzmianka źródłowa o Wiślanach	488
Nitsch Kazimierz, Dialekt chwalimski	428
Pajewski Janusz, Konflikt junkrów z burżuazją w początkach ery imperializmu	144
Romanówna Eugenia, Budownictwo drewniane na Mazurach i Kurpiach	479
Willamae Juliusz, Stosunki sąsiedzkie Księstwa Warszawskiego z Prusami	396
Wojciechowski Marian, Struktura społeczno-gospodarcza Poznania w pierwszej połowie XVIII wieku	341
Wojciechowski Zygmunt, Polska Akademia Nauk	315
Zajchowska Stanisława, Rozwój osadnictwa na Ziemi Lubuskiej	450
Zajączkowski Stanisław, Nazwa Wielkopolski w świetle źródeł historycznych	1
Zaki Andrzej, Sprawozdanie z prac badawczych prowadzonych w Wietrznie-Bóbrce, pow. krośnieński, i okolicy	499

MATERIAŁY

Barycz Henryk, Józefa Lompy wspomnienia z okresu studiów we Wrocławiu	579
Burbianka Marta, Dwaj introligatorzy wrocławscy z pierwszej połowy XVI wieku	564
Kłoczowski Jerzy, Ze stosunków narodowościowych na Śląsku w XV i początkach XVI w.	541
Pietraszko Stanisław Jan, Nieznane polonica rękopiśmienne Trzebnicy	557
Wojtkowiak Walenty, Geneza miasta Sulęcina	524
Praca Zbiorowa, Geneza miasta Świebodzina	233

KORRESPONDENCJE

Biedrawina-Sukertowa Emilia (Olsztyn), Dzień „ogiera stynkowego“ w Mikołajkach	262
Biedrawina-Sukertowa Emilia (Olsztyn), Mogiła Linki na cmentarzu olsztyńskim	588

Merczyński Władysław, (Cieszyn), Cieszyńskie jubileusze . . .	580
Nawara Stefan, (Wrocław), Wystawa grafiki w Bibliotece Uniwersyteckiej we Wrocławiu	265
Korespondencja Zespołowa (Poznań), Wystawa poświęcona Juliuszowi Słowackiemu w Poznaniu	264

WSPÓŁCZESNA CZECHOSŁOWACJA

Kamiński Andrzej Józef, Przegląd ostatnich wydarzeń . . .	226, 516
S. W., Setna rocznica urodzin Alojzego Jirásk (1851—1951), Uroczystości w Czechosłowacji	515

POLEMIKI I DYSKUSJE

Górski Karol, W sprawie lenna słupskiego	272
Widajewicz Józef, Data 963	267

OCENY I OMÓWIENIA

Babiński Jan, Z dziejów Komunistycznej Partii Niemiec (omów. książki Wilhelma Piecka)	280
Górski Karol, Regesta historico-diplomatica Ordinis S. Mariae Theutonicorum (1198—1525) (omówienie wydawnictwa E. Joachima i W. Hubatscha)	606
Klaffkowski Alfons, Niemcy 1945—1950 (omówienie książki E. Osmańczyka)	288
Knapowska Wisława, Francja a Polska w roku 1831 (rec. książki pod tym tytułem J. Dutkiewicza)	592
Kowalenko Władysław, Wolfgang Fritze, Beda über die Ostseeslaven (omówienie notatki w Zeitschrift für slavische Philologie. B. XXI. 51)	605
Pajewski Janusz, Studia nad imperializmem niemieckim (omówienie książek J. Kuczynskiego i F. Hertza)	274
Sawicka Stanisława, Materiały do rewindykacji strat w zbiorach malarstwa w Polsce (omówienie książki Tomkiewicza)	601
Skowroński Andrzej, Niemiecka Republika Demokratyczna (omówienie dokumentów wyd. przez P. I. S. M.)	282
Skubiszewski Krzysztof, Jahrbuch für internationales und ausländisches öffentliches Recht (omówienie).	280

KRONIKA NIEMIEC WSPÓŁCZESNYCH

Kamiński A. J., Życie polityczne	292, 609
Rogalski Aleksander, Życie kulturalne	306, 623
Zakrzewski Michał, Życie gospodarcze	300, 617

RYSUNKI, ZDJĘCIA, MAPY

Do artykułu Kaczmarczyka Z., Rola dziejowa Kalisza w wiekach średnich:	
1. mapka. Położenie geograficzne ziemi kaliskiej	33
2. mapka. Osady służebne grodu kaliskiego na tle średniowiecznej szaty leśnej	37
3. mapka. Kalisz na początku XIII wieku	40
4. Kalisz, plan z r. 1785	43

5. Kościół św. Mikołaja w Kaliszu. 6. Kościółek św. Wojciecha na Zawodziu w Kaliszu. 7. Baszta „Dorotka”, pozostałość obwarowań Kalisza. 8. Widok ogólny na grodzisko kaliskie . . . m. s. 88—89

Do artykułu Grota Z., Sprawa wrzesińska:

1. Budynek szkolny we Wrześni w r. 1901. 2. Uczniowie i uczennice szkoły wrzesińskiej. Uczestnicy zajęć wrzesińskich z r. 1901 m. s. 88—89

Do artykułu Kiersnowskiego R., Kamień i Wolin:

1. Mapka. Schemat sieci drożnej obszaru ujściowego Odry w w. XI—XII	179
2. Mapka. Wyspa Grystów	184
3. Mapka. Plan wsi Grystów z r. 1828	184
4. Mapka orientacyjna okolic Kamienia i Wolina	185
5. Polchowo. Plan z r. 1823	196
6. Polchowo. Fragment mapy niemieckiej	196
7. Plan sytuacyjny Kamienia	198
8. Fragment mapy Lubiniusa r. 1618	204
9. Fragment mapy szwedzkiej z r. 1679	207
10. Fragment mapy szwedzkiej z r. 1879	208
11. Fragment mapy Pomorza Dawida Gilly'ego ok. r. 1780	212
12. Fragment ręcznie rysowanej mapy Pomorza, koniec w. XVIII	214
13. Fragment ręcznie rysowanej mapy Pomorza, ok. r. 1800	217
14. Fragment mapy Pomorza, F. B. Engelharda, r. 1811/13	222

Do artykułu Zajchowskiej S., Rozwój osadnictwa na Ziemi Lubuskiej:

1. Miasta na tle starych szlaków handlowych	455
2. Osiedla występujące w źródłach do 1300 r. na tle sieci rzecznej	457
3. Rozmieszczenie grodzisk (wg prof. Kostrzewskiego)	459
4. Rozmieszczenie typów osiedli wiejskich na Ziemi Lubuskiej	461
5. Osady występujące w dokumentach do 1500 r. na tle gleb urodzajniejszych	462
6. Mapa osad powstałych po 1500 r. na tle szaty leśnej	463

Do artykułu Kiełczewskiej-Zaleskiej M., Z badań nad osadnictwem pogranicza mazursko-kurpiowskiego:

1. Mapa osiedli na pograniczu mazursko-kurpiowskim	469
2. Ulicówki mazurskie m. s. 474—475	

Do artykułu Wojtkowiaka W., Geneza miasta Sulęcina:

1. Położenie polityczne i komunikacyjne Sulęcina	525
2. Mapka morfologiczna okolic Sulęcina	527
3. Położenie Sulęcina na tle lepszych gleb gliniastych i szaty leśnej	528
4. Węzeł drogowy w Sulęcinie	529
5. Plan Sulęcina wg Niessena	531
6. Plan Sulęcina z początku XX wieku wg Siedlera	534
7. Rozwój rozplanowania miasta Sulęcina do połowy XIV wieku	538

Do artykułu Żakiego A., Sprawozdanie z prac wykop. w Wietrznie-Bóbrce:

Mapka grodzisk nad G. Sanem	509

Do artykułu Hensla W. i Hołowińskiej Z., Sprawozdanie z prac badawczych w Bonikowie:

- Położenie grodziska w terenie — Fotografia lotnicza — Przekrój przez grodzisko — Ceramika wczesno-średniowieczna — Sztylet żelazny m. s. 514—515

PRZEGLĄD ZACHODNI

MIESIĘCZNIK

POD REDAKCJĄ MIECZYŚŁAWA SUCHOCKIEGO

ROCZNIK VII

R O K 1 9 5 1

TOM II

(nr 5 — 8)

dedykowany

TADEUSZOWI LEHROWI-SPLAWIŃSKIEMU

w 60-lecie urodzin i 40-lecie pracy naukowej

(1891 — 1911 — 1951)

POZNAŃ

INSTYTUT ZACHODNI

1 9 5 1

Wydawnictwo Fizyka (Książki, Prace naukowe i inne) 100
 Bibliografia (Książki, Prace naukowe i inne) 100

WYDZIAŁ FIZYKI (Książki, Prace naukowe i inne) 100
 Książki (Książki, Prace naukowe i inne) 100
 Prace naukowe (Książki, Prace naukowe i inne) 100

Przy redagowaniu tego tomu „Przeglądu Zachodniego”
 współpracował prof. Zygmunt Wojciechowski

CO 473/7
 T. 5-8

BP/1000

A. E. HUBBLE (Książki, Prace naukowe i inne) 100
 Książki (Książki, Prace naukowe i inne) 100
 Prace naukowe (Książki, Prace naukowe i inne) 100

WYDZIAŁ FIZYKI (Książki, Prace naukowe i inne) 100
 Książki (Książki, Prace naukowe i inne) 100
 Prace naukowe (Książki, Prace naukowe i inne) 100

WYDZIAŁ FIZYKI (Książki, Prace naukowe i inne) 100
 Książki (Książki, Prace naukowe i inne) 100
 Prace naukowe (Książki, Prace naukowe i inne) 100

WYDZIAŁ FIZYKI (Książki, Prace naukowe i inne) 100
 Książki (Książki, Prace naukowe i inne) 100
 Prace naukowe (Książki, Prace naukowe i inne) 100

WYDZIAŁ FIZYKI (Książki, Prace naukowe i inne) 100
 Książki (Książki, Prace naukowe i inne) 100
 Prace naukowe (Książki, Prace naukowe i inne) 100

SPIS TREŚCI NUMERÓW 5—8/1951

ARTYKUŁY

Strona

Antoniewicz Włodzimierz, Zagadnienie Gotów i Gepidów na ziemiach Polski w okresie rzymskim	26
Bobiński Stanisław, Szkicowa analiza planu starego Szczecina	577
Czekanowski Jan, Przyczynki antropologiczne do zagadnienia stosunków słowiańsko-germańskich	1
Gansiniec Ryszard, Nagrobek Bolesława Wielkiego	359
Kostrzewski Józef, Ślady archeologiczne pobytu drużyn germańskich w Polsce w pierwszej połowie I stulecia naszej ery	100
Kostrzewski Józef, Stosunki plemion czeskich i słowackich z Niemcami w zaraniu dziejów w świetle archeologii	154
Kowalenko Władysław, Najdawniejszy Kołobrzeg (VIII—XIII w.)	538
Kuraszkiewicz Władysław, Czterdziestolecie działalności naukowej Tadeusza Lehra-Splawińskiego	601
Kuryłowicz Jerzy, Związki językowe słowiańsko-germańskie	191
Labuda Gerard, Schinesghe: Gniezno czy Szczecin?	586
Lewicki Tadeusz, Zagadnienie Gotów na Krymie	77
Milewski Tadeusz, Badania Tadeusza Lehra-Splawińskiego nad kontaktami słowiańsko-germańskimi	593
Piotrowicz Ludwik, Goci i Gepidowie nad dolną Wisłą i ich wędrówka ku Morzu Czarnemu i Dacji	60
Rudnicki Mikołaj, Zagadnienie pobytu drużyn germańskich na ziemiach polskich w czasie do VI wieku w świetle imiennictwa	164
Taszycki Witold, Dotychczasowy stan badań nad pobytem drużyn germańskich na ziemiach polskich w świetle toponomastyki	182
Tymieniecki Kazimierz, Luglowie w Czechach	113
Wojciechowski Zygmunt, Gniezno—Poznań—Kraków na tle kształtowania się państwa Piastów	335

MATERIAŁY

Siudut Andrzej, Bibliografia prac naukowych Tadeusza Lehra-Splawińskiego 1911—1950	610
Szczyński Michał, Hasła do Słownika Starożytności Słowiańskich	624
Ślaski Kazimierz, Zasięg lasów Pomorza w ostatnim tysiącleciu	207

Friedberg Marian (Kraków), Wystawa stwoszowska na Wawelu	680
Łaszczyńska Olga (Kraków), Wystawa archiwalna na Wawelu	685

WSPÓŁCZESNA CZECHOSŁOWACJA

Kamiński Andrzej J., Gospodarka Republiki	264
Kamiński A. J., Przegląd ostatnich wydarzeń	695

OCENY I OMÓWIENIA

Kiersnowski Ryszard, Zarys całokształtu dziejów politycznych Słowian zachodnich (omówienie książki Kazimierza Wachowskiego pt. „Słowiańszczyzna zachodnia“)	692
---	-----

KRONIKA NIEMIEC WSPÓŁCZESNYCH

A. K., Światowa Rada Pokoju a zagadnienia niemieckie	297
Kamiński A. J., Rodowód polityki zagranicznej Bonn	273
Kamiński A. J., Życie polityczne	312, 720
Klaffkowski Alfons, Prawo narodu niemieckiego do samostanowienia	703
Rogalski Aleksander, Życie kulturalne	327, 731
Zakrzewski Michał, Życie gospodarcze	321, 726

Z ŻYCIA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Patrz s.	332
----------	-----

RYSUNKI, ZDJĘCIA, MAPY

Do artykułu Czekanowskiego J., Przyczynki antropologiczne do zagadnienia stosunków słowiańsko-germańskich: Graficzne przedstawienie różnic składów antropologicznych uwzględnionych w artykule serii czaszek	13
Do artykułu Antoniewicza W., Zagadnienie Gotów i Gepidów na ziemiach Polski w okresie rzymskim:	
1. Pomorze Zachodnie w ostatnim stuleciu przed n. e.	30
2. Pomorze Zachodnie w I w. n. e.	32
3. Pomorze Zachodnie około początku naszej ery	42
4. Pomorze Zachodnie i część zachodnia Pomorza Wschodniego przy końcu II w. n. e.	48
5. Pomorze Zachodnie i zachodnia część Pomorza Wschodniego w III w. n. e.	53
6. Stanowiska z III i IV w. n. e.	57

Do artykułu Ślaskiego K., Zasięg lasów Pomorza w ostatnim tysiącleciu:

Mapa. Lasy na Pomorzu w dobie historycznej 256—257

Do artykułu Gansińca R., Nagrobek Bolesława Wielkiego:

1. Kopia napisu nagrobkowego w/g Mateusza z Grodziska	379
2. Grobowiec Bolesława Chrobrego w/g ryciny ks. arcb. Przyłuskiego	407

Do artykułu Kowalenki W., Najdawniejszy Kołobrzeg (VIII—XIII w.):

1. Schemat położenia Kołobrzegu	539
2. Rycina m. Kołobrzegu w/g M. Meriana z połowy XVII w.	542

Do artykułu Bobińskiego St., Szkicowa analiza planu Starego Szczecina:

1. Szczecin wczesno-dziejowy rys. 1.	578
2. Szczecin wczesno-dziejowy rys. 2.	580
3. Szczecin wczesno-dziejowy rys. 3.	582
4. Szczecin średniowieczny rys. 4.	584

PRZEGLĄD ZACHODNI

M I E S I Ę C Z N I K

ROCZNIK VIII

R O K 1 9 5 2

TOM I

(nr 1 — 4) 6

POZNAŃ
INSTYTUT ZACHODNI

1 9 5 2

ARTYKUŁY

	Str.
Chłopocka Helena, Lokacja Szczecina na prawie niemieckim	612
Chojnacka Kazimiera, Walka o wolny handel i żeglugę na Warcie i Odrze w pierwszej połowie XVI wieku	627
Dziewulski Władysław, Rozwój zaludnienia Ziemi Kłodzkiej w XVIII wieku na tle przemian gospodarczych i społecznych	137
Golachowski Stefan, Opole w roku 1787. Miasto i ludność (z 9 planami Opola i wykresem)	106
Grudziński Tadeusz, Stosunki polsko-wieleckie w drugiej poło- wie XI wieku	484
Jonca Karol, Komasaacja gruntów w Starym Koźlu w lat. 1861—1878	245
Kiersnowski Ryszard, Świętopołąk — „dux odrensis“	506
Labuda Gerard, Problematyka badań wczesno-dziejowych Szcze- cina (z mapką i planem Szczecina)	536
Ładogórski Tadeusz, Ocena statystyk śląskich w dobie absolu- tyzmu światłego (1741—1805) (z 6 mapkami treści demograficznej)	53
Maruszczak-Orzechowska Anna, Uwagi nad regulacją za- grodników na Górnym Śląsku	236
Orzechowski Kazimierz, Postępowanie uwłaszczeniowe na Gór- nym Śląsku	178
Sułowski Zygmunt, Najstarsza granica zachodnia Polski (z 2 map- kami)	343
Wachowiak Bogdan, Najdawniejszy port Szczecina (X—XIII w.) (ze szkicem sytuacyjnym)	579
Wojciechowski Zygmunt, Jedność ziem nad Wisłą i Odrą	1
Wojciechowski Zygmunt, Badania zachodnio-słowiańskie	337
Wojciechowski Zygmunt, Szczecin, nie Gniezno.	530
Wysłouch Seweryn, Wieś górno-śląska od połowy XVIII do po- łowy XIX wieku	13
Zajchowska Stanisława, Pierwotny krajobraz średniowiecznego Szczecina (z mapką, planem Szczecina z 1808 r. i schematem wkopu portowego)	598

MATERIAŁY

	Str.
Dubiel Paweł, Kartki z dziejów Chorzowa	268
Dubiel Paweł, Konrad Piecuch z Potępy, śląski patriota-rewolucjonista	304
Podlaszewska Krystyna, Ziemia śliwińska (z mapką)	689
Rozenkranz Edwin, Geneza miasta Lubiąża (z 4 mapkami i planem Lubiąża)	675

KORESPONDENCJE

Kiernicki Edward (Wrocław), Wkład Jerzego Borejszy w rozwój życia kulturalnego Dolnego Śląska	307
Słaszewski Wojciech (Jelenia Góra), Powiat jeleniogórski w walce z gruźlicą	308

WSPÓLCZESNA CZECHOSŁOWACJA

Kamiński Andrzej Józef, Przegląd ostatnich wydarzeń	261, 702
---	----------

POLEMIKI I DYSKUSJE

Wojciechowski Zygmunt, W sprawie Świętopelka, „księcia odrzańskiego“	700
--	-----

OCENY I OMÓWIENIA

Santifaller Leo, Liebentals Kopialbücher (omówił J. M.)	332
---	-----

KRONIKA NIEMIEC WSPÓLCZESNYCH

Kamiński Andrzej Józef, Życie polityczne	313, 722
Klaffkowski Alfons, Administracyjne przygotowanie koncepcji Trizonii we wstępnym okresie okupacyjnym	709
Rogalski Aleksander, Życie kulturalne	329, 737
Zakrzewski Michał, Życie gospodarcze	320, 730

Z ŻYCIA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Z. W., O ośrodek humanistyczny na Górnym Śląsku	334
(zw), Złe wiatry na Sobótce i złe humory w „Sobótce“	336
Życzenia Instytutu w związku z 60-leciem urodzin Prezydenta Bieruta	740
Zobowiązania sekcji naukowych Instytutu Zachodniego.	740
Z. W., Jeszcze o ośrodek humanistyczny na Górnym Śląsku	741
Polska Akademia Nauk	743

PRZEGLĄD ZACHODNI

MIESIĘCZNIK

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

Z. *Wojciechowski*, Jedność ziem nad Wisłą i Odrą.

STUDIA ŚLĄSKIE

S. *Wysocki*, Wieś górno-śląska od połowy XVIII do połowy XIX wieku;

T. *Ładogórski*, Ocena statystyk śląskich w dobie absolutyzmu światłego
(1741 — 1805);

St. *Golachowski*, Opole w roku 1787 (miasto i ludność);

W. *Dziewulski*, Rozwój zaludnienia Ziemi Kłodzkiej w XVIII wieku na tle przemian gospodarczych i społecznych;

K. *Orzechowski*, Postępowanie uwłaszczeniowe na Górnym Śląsku;

A. *Maruszczak-Orzechowska*, Uwagi nad regulacją zagrodników na Górnym Śląsku;

K. *Jonca*, Komasaacja gruntów w Starym Koźlu w latach 1861 — 1878.

WSPÓŁCZESNA CZECHOSŁOWACJA

A. J. *Kamiński*, Przegląd ostatnich wydarzeń.

MATERIAŁY

P. *Dubielski*, Kartki z dziejów Chorzowa;

P. *Dubielski*, Konrad Piecuch z Potępy, śląski patriota-rewolucjonista.

KORRESPONDENCJE

E. *Kiernicki* (Wrocław) Wkład Jerzego Borejszy w rozwój życia kulturalnego Dolnego Śląska;

W. *Staszewski* (Jelenia Góra), Powiat jeleniogórski w walce z gruźlicą.

KRONIKA NIEMIEC WSPÓŁCZESNYCH

- A. J. Kamiński, Życie polityczne;
M. Zahrzewski, Życie gospodarcze;
A. Rogalski, Życie kulturalne.

OCENY I OMÓWIENIA

- L. Santifaller, Liebentals Kopialbücher (omówił J. M.).

Z ŻYCIA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

- Z. W., O ośrodek humanistyczny na Górnym Śląsku;
(zw) Złe wiatry na Sobótce i złe humory w „Sobótce”.

Na okładce: Ratusz w Opolu przed przebudową wg rys. z 1846 r.

DO CZYTELNIKÓW

Oplacanie prenumeraty zleconej u listonoszy lub w placówkach pocztowych jest najtańszym i najpraktyczniejszym sposobem regularnego otrzymywania

PRZEGLĄDU ZACHODNIEGO

Przy dokonywaniu wpłaty, która wynosi w prenumeracie, zleconej półrocznie zł 27,—, rocznie zł 54,—, nie trzeba wypełniać blankietu i nie ponosi się dodatkowych kosztów przesyłki pieniędzy.

Przegląd Zachodni jest doręczany przez listonosza do mieszkań czytelników.

Urzędy pocztowe i listonosze przyjmują wpłaty na prenumeratę zleconą na II półrocze do 15 czerwca.

Prenumeratę przyjmuje także P. P. K. „Ruch”, PKO Nr V. 11831/110 (na „Przegląd Zachodni”) wysyłka tylko za uprzednią wpłatą.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA „PRZEGLĄDU ZACHODNIEGO”
INSTYTUT ZACHODNI, POZNAŃ, UL. CHEŁMOŃSKIEGO 1, m. 7/8
TELEFON 66-14

Redaguje Komitet:

Przewodniczący Komitetu — *Zygmunt Wojelechowaki*
Redaktor — *Mieczysław Suchocki*

PRZEGLĄD ZACHODNI

MIESIĘCZNIK

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

- Z. *Wojciechowski*, Badania zachodnio-słowiańskie;
 Z. *Sułowski*, Najstarsza granica zachodnia Polski;
 T. *Grudziński*, Stosunki polsko-wieleckie w drugiej połowie XI wieku;
 R. *Kiersnowski*, Świętopólk — „dux odrensis“.

- Z. *Wojciechowski*, Szczecin, nie Gniezno;
 G. *Łabuda*, Problematyka badań wczesno-dziejowych Szczecina;
 B. *Wachowiak*, Najdawniejszy port Szczecina (X—XIII w.);
 St. *Zajchowska*, Pierwotny krajobraz średniowiecznego Szczecina;
 H. *Чтѣпоцка*, Lokacja Szczecina na prawie niemieckim.

- K. *Chojnacka*, Walka o wolny handel i żeglugę na Warcie i Odrze w pierwszej połowie XVI wieku.

MATERIAŁY

- E. *Rozenkranz*, Geneza miasta Lubiąża;
 K. *Podlaszewska*, Ziemia śliwińska.

POLEMIKI I DYSKUSJE

- Z. *Wojciechowski*, W sprawie Świętopelka, „księcia odrzańskiego“.

WSPÓLCZESNA CZECHOSŁOWACJA

- A. *J. Kamiński*, Przegląd ostatnich wydarzeń.

KRONIKA NIEMIEC WSPÓLCZESNYCH

- A. *Klaffkowski*, Administracyjna przygotowanie koncepcji Trizonii we wstępnym okresie okupacyjnym;
 A. *J. Kamiński*, Życie polityczne;
 M. *Zahrzewski*, Życie gospodarcze;
 A. *Rogalski*, Życie kulturalne.

Z ŻYCIA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Życzenia Instytutu w związku z 60-leciem urodzin Prezydenta Bieruta;
Zobowiązania sekcji naukowych Instytutu Zachodniego;
Z. W., Jeszcze o ośrodek humanistyczny na Górnym Śląsku;
Polska Akademia Nauk.

Na okładce: Szczecin, Wały Chrobrego

DO PT. CZYTELNIKÓW

Zamówienia i wpłaty na prenumeratę przyjmują wszystkie urzędy pocztowe oraz listonosze. Wpłata na prenumeratę zleconą

PRZEGLĄDU ZACHODNIEGO

wynosi w drugim półroczu 1952 r. — 54 zł.

Od dnia 16 maja 1952 r. zamówienia i wpłaty na prenumeratę pism przyjmować będą tylko urzędy pocztowe oraz listonosze wiejscy i miejscy.

W związku z tym bezpośrednich zamówień i wpłat na prenumeratę P. P. K. „Ruch“ kierować nie należy.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA „PRZEGLĄDU ZACHODNIEGO”
INSTYTUT ZACHODNI, POZNAŃ, UL. CHEŁMOŃSKIEGO 1, m. 7/8
TELEFON 66-14

Redaguje Komitet:

Przewodniczący Komitetu — *Zygmunt Wojciechowski*

Redaktor — *Mieczysław Suchocki*

PRZEGLĄD ZACHODNI

M I E S I Ę C Z N I K

ROCZNIK VIII
ROK 1952

TOM II
(nr 5^b - 8)

POZNAŃ
INSTYTUT ZACHODNI
1952

SPIS TREŚCI TOMU II ZA ROK 1952

ARTYKUŁY

	Str.
Berger Jan, Powstanie listopadowe w niemieckiej liryce	611
Berger Jan, Z postępowej krytyki literackiej w Niemczech	662
Biskup Marian, Elbląg w czasach Rzeczypospolitej (z problematyki historiograficznej miasta)	190
Cieślak Edmund, Reglamentacja handlu rybami przez Związek Miast Hanzeatyckich w XIV i XV wieku	146
Cieślak Tadeusz, Chłopi w wyprawie starogardzkiej Towarzystwa Demokratycznego (1846)	270
Friedberg Marian, Ołtarz krakowski Wita Stwosza. Studium archiwalne	673
Gieysztor Aleksander, Badania nad polskim wczesnym średniowieczem w roku 1951 (z 16 ilustracjami)	293
Hensel Witold, † Ślaski Jacek, Zak Jan, Badania wczesnośredniowiecznego Poznania w latach 1950—51 (z 3 ilustracjami)	366
Jasiński Kazimierz, Zapis Pomorza Gdańskiego przez Mszczuja w roku 1282	176
Jedlicki Marian, Układ merseburski z roku 1013	748
Kępiński Zdzisław i Józefowiczówna Krystyna, Grobowiec Mieszka I i najstarsze budowle poznańskiego grodu (z 18 tablicami)	370
Kłafkowski Alfons, Traktat pokoju z Niemcami	1
Kłafkowski Alfons, Podstawowe tezy traktatu pokoju z Niemcami	496
Kowalenko Władysław, Przewłoka na szlaku żegludowym Warta—Gopło—Wisła (z 3 mapkami, 2 schematami przekroju szlaków wodnych i 1 ilustracją)	46
Lesiński Henryk, Początki i rozwój stosunków polsko-hanzeatyckich w XIII wieku	130
Matysik Stanisław, Gdańska ordynacja prawa morskiego z początków XVI wieku	204
Nalepa Jerzy, Brenna, pierwotna nazwa Brandenbarga	707
Nosek Stefan, Neurowie w świetle archeologii	270
Pajewski Janusz, Podłoże gospodarczo-społeczne niemieckich planów strategicznych przed pierwszą wojną światową	590
Plezia Marian, Neurowie w świetle historiografii starożytnej (z mapką)	243
Prorok Leszek, Niedoślą rewolucja	216
Skubiszewski Krzysztof, Umowa poczdamska jako jedyna podstawa prawna układu terytorialnego Niemiec	514
Ślaski Kazimierz, Stosunki krajów skandynawskich z południowo-wschodnim wybrzeżem Bałtyku od VI do XII wieku (z mapką)	30

Tymieniecki Kazimierz, Hanza niemiecka nad Bałtykiem (uwagi o genezie potęgi i znaczenia)	101
Urbanowicz Mieczysław, Epoka wilhelmińska w powieściach Henryka Manna	654
Waszak Stanisław, Niemieckie siły wytwórcze po drugiej wojnie światowej	554
Wiewióra Bolesław, Zagadnienie przesiedleńców niemieckich w świetle prawa międzynarodowego	531
Wojciechowski Zygmunt, Pogranicze plemienne śląsko-wielkopolskie i problem kształtowania się państwa Polan (z mapką)	279
Wojciechowski Zygmunt, Na nowym etapie	491
Wojciechowski Zygmunt, Północna granica plemienna Wielkopolski i dalsze uwagi nad kształtowaniem się państwa Polan (z 2 mapkami)	770

MATERIAŁY

Dziewulski Władysław, Problem Bractwa Witalijskiego	415
Grygier Tadeusz, Polski projekt budowy Kanału Bydgoskiego	421

WSPÓLCZESNA CZECHOSŁOWACJA

Kamiński Andrzej Józef, Sprawy ideologiczne i organizacyjne nauki czechosłowackiej	398
Kamiński Andrzej Józef, Debata budżetowa — Przegląd osiągnięć	754

POLEMIKI I DYSKUSJE

Cieślak Edmund, Niektóre zagadnienia hanzeatyckiego handlu i transportu morskiego	432
Kiersnowski Ryszard, Jeszcze o „księciu odrzańskim“	427
Kiersnowski Ryszard, Jeszcze o Walach Śląskich	430

OCENY I OMÓWIENIA

Biskup Marian, Stosunek Gdańska do Kazimierza Jagiellończyka w okresie wojny trzynastoletniej 1454—86 (omówił W. Kowalenko)	463
Bobiński Stanisław, Gdańsk wczesnodziejowy, analiza planu miasta (omówił Z. Kaczmarczyk)	460
Akta do dziejów Polski na morzu, t. VII, cz. I; wyd. Wł. Czapliński (omówił W. Kowalenko)	466
Eyck Erich, Das Persönliche Regiment Wilhelms II, Zürich 1948 (omówił A. J. Kamiński)	801
Gentzen Felix Heinrich, Die Westpolnischen Gebiete als historische Gebiete Polens, Einheit, Heft IV, April 1962 (omówił A. J. Kamiński)	797
Nowakowa Janina, Rozmieszczenie komór celnych i przebieg dróg handlowych na Śląsku (omówiła T. Wąsowiczówna)	472
Trautmann Reinhold, Die Elb- und Ostseeslavischen Ortsnamen, Berlin 1948 (omów. St. Urbańczyk)	813

	Str.
Trautmann Reinhold, Die Slavischen Ortsnamen Mecklenburgs und Holsteins, Berlin 1950 (omów. St. Urbańczyk)	817
Zins Henryk, Ród Ferberów (omówiła J. Dworzaczkowa)	468

KRONIKA NIEMIEC WSPÓŁCZESNYCH

Kamiński Andrzej Józef, Życie polityczne	477, 850
KlaŃkowski Alfons, Przebudowa ustroju jednolitych Niemiec w ramach programu poczdamskiego	819
Serwański Edward, Pięcioletni plan gospodarczego rozwoju Niemieckiej Republiki Demokratycznej	833
Rogalski Aleksander, Życie kulturalne	486, 866
Zakrzewski Michał, Życie gospodarcze	479, 859

Z ŻYCIA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Wystawa wydawnictw Ziem Zachodnich	490
Walne Zebranie Instytutu Zachodniego	871
Konferencja w sprawie Słownika starożytności słowiańskich	875

REDAGUJE KOMITET:

Przewodniczący Komitetu — *Zygmunt Wojciechowski*

Redaktor — *Mieczysław Suchocki*

Sekretarz Redakcji: *Magdalena Staszewska*

PRZEGLĄD ZACHODNI

MIESIĘCZNIK

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

A. *Klaffkowski*, Traktat pokoju z Niemcami.

K. *Slaski*, Stosunki krajów skandynawskich z południowo-wschodnim wybrzeżem Bałtyku od VI do XII wieku;

W. *Kowalenko*, Przewłoka na szlaku żeglugowym Warta — Gopło — Wisła;

K. *Tymieniecki*, Hanza niemiecka nad Bałtykiem (uwagi o genezie potęgi i znaczenia);

H. *Lesiński*, Początki i rozwój stosunków polsko-hanzeatyckich w XIII w.

E. *Cieślak*, Reglamentacja handlu rybami przez Związek Miast Hanzeatyckich w XIV i XV wieku.

K. *Jasiński*, Zapis Pomorza Gdańskiego przez Mszczuja w roku 1282;

M. *Biskup*, Elbląg w czasach Rzeczypospolitej (z problematyki historiograficznej miasta);

S. *Matysik*, Gdańska ordynacja prawa morskiego z początków XVI wieku;

L. *Prorok*, Niedoszła rewolucja;

T. *Cieślak*, Chłopi w wyprawie starogardzkiej Towarzystwa Demokratycznego (1846).

M. *Plezia*, Neurowie w świetle historiografii starożytnej;

S. *Nasek*, Neurowie w świetle archeologii;

Z. *Wojciechowski*, Pogranicze plemienne śląsko-wielkopolskie i problem kształtowania się państwa Polan;

A. *Gleystor*, Badania nad polskim wczesnym średniowieczem w roku 1951.

W. *Hensel*, † J. *Ślaski*, J. *Żak*, Badania wczesno-średniowiecznego Poznania w latach 1950-51;

Z. *Kepiński* i K. *Józefowiczówna*, Grobowiec Mieszka Pierwszego i najstarsze budowle poznańskiego grodu.

WSPÓLCZESNA CZECHOSŁOWACJA

A. J. *Kamiński*, Sprawy ideologiczne i organizacyjne nauki czechosłowackiej.

MATERIAŁY

- W. *Dziwulski*, Problem Bractwa Witalijskiego;
T. *Grygier*, Polski projekt budowy Kanału Bydgoskiego.

POLEMIKI I DYSKUSJE

- R. *Kiersnowski*, Jeszcze o „księciu odrzańskim”;
R. *Kiersnowski*, Jeszcze o Walach Śląskich;
E. *Cieślak*, Niektóre zagadnienia hanzeatyckiego handlu i transportu morskiego.

OCENY I OMÓWIENIA

- Stanisław *Bobiniski*, Gdańsk wczesnodziejowy, analiza planu miasta (om. Z. *Kaczmarczyk*);
Marian *Biskup*, Stosunek Gdańska do Kazimierza Jagiellończyka w okresie wojny trzynastoletniej 1454-66 (omówił W. *Kowalenko*);
Akta do dziejów Polski na morzu, t. VII, cz. 1, wydał Wł. *Czapliński* (om. W. *Kowalenko*);
Henryk *Zins*, Ród Ferberów (om. J. *Dworzaczkowa*);
Janina *Nowakowa*, Rozmieszczenie komór celnych i przebieg dróg handlowych na Śląsku (om. T. *Wąsowiczówna*).

KRONIKA NIEMIEC WSPÓŁCZESNYCH

- A. J. *Kamiński*, Życie polityczne;
M. *Zakrzewski*, Życie gospodarcze;
A. *Rogalski*, Życie kulturalne.

Z ŻYCIA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Na okładce: Widok Gdańska wg obrazu z r. 1838

DO PT. CZYTELNIKÓW

Zamówienia i wpłaty na prenumeratę przyjmują wszystkie urzędy pocztowe oraz listonosze. Wpłata na prenumeratę zleconą

PRZEGLĄDU ZACHODNIEGO

wynosi w drugim półroczu 1952 r. — 54 zł.

Od dnia 16 maja 1952 r. zamówienia i wpłaty na prenumeratę pism przyjmują tylko urzędy pocztowe oraz listonosze wiejscy i miejsy.

W związku z tym bezpośrednich zamówień i wpłat na prenumeratę P. P. K. „Ruch” kierować nie należy.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA „PRZEGLĄDU ZACHODNIEGO”
INSTYTUT ZACHODNI, POZNAŃ, UL. CHEŁMOŃSKIEGO 1, m. 7/8
TELEFON 66-14

Redaguje Komitet:

Przewodniczący Komitetu — *Zygmunt Wojciechowski*

Redaktor — *Mieczysław Suchocki*

PRZEGLĄD ZACHODNI

M I E S I Ę C Z N I K

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

- Z. Wojciechowski, Na nowym etapie;
 A. Kłafkowski, Podstawowe tezy traktatu pokoju z Niemcami;
 K. Skubiszewski, Umowa poczdamska jako jedyna podstawa prawna układu terytorialnego Niemiec;
 B. Włewióra, Zagadnienie przesiedleńców niemieckich w świetle prawa międzynarodowego;
 St. Waszak, Niemieckie siły wytwórcze po drugiej wojnie światowej;
 J. Pajewski, Podłoże gospodarczo-społeczne niemieckich planów strategicznych przed pierwszą wojną światową.

- J. Berger, Powstanie listopadowe w niemieckiej liryce;
 M. Urbanowicz, Epoka wilhelmińska w powieściach Henryka Manna;
 J. Berger, Z postępowej krytyki literackiej w Niemczech.

M. Friedberg, Oltarz krakowski Wita Stwosza.

- J. Nalepa, Brenna, pierwotna nazwa Brandenburga;
 M. Jedliński, Układ merseburski z roku 1013.

Z. Wojciechowski, Północna granica plemienna Wielkopolski i dalsze uwagi nad kształtowaniem się państwa Polan.

WSPÓŁCZESNA CZECHOSŁOWACJA

A. J. Kamiński, Debata budżetowa — Przegląd osiągnięć.

OCENY I OMÓWIENIA

- Felix-Heinrich Gentzen, Die westpolnischen Gebiete als historische Gebiete Polens. Einheit, Heft IV, April 1952 (omów. A. J. Kamiński);
 Erich Eyck, Das persönliche Regiment Wilhelms II, Zürich 1948 (omów. A. J. Kamiński);
 Reinhold Trautmann, Die Elb- und Ostseeslavischen Ortsnamen, Berlin 1948 oraz Die slavischen Ortsnamen Mecklenburgs und Holsteins, Berlin 1950 (omów. St. Urbańczyk);

KRONIKA NIEMIEC WSPÓŁCZESNYCH

- A. *Klaffkowski*, Przebudowa ustroju jednolitych Niemiec w ramach programu poczdamskiego;
- E. *Serwański*, Pięcioletni plan gospodarczego rozwoju Niemieckiej Republiki Demokratycznej;
- A. *J. Kamiński*, Życie polityczne;
- M. *Zahrzewski*, Życie gospodarcze;
- A. *Rogalski*, Życie kulturalne.

Z ŻYCIA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Na okładce: Podobizna posagu córki Chrobrego Regelindy, z katedry w Naumburgu w Saksonii.

DO PT. CZYTELNIKÓW

W związku ze zmianą prenumeraty bezpośredniej w P. P. K. „Ruch” na prenumeratę zleconą pocztą, podajemy do wiadomości naszym P. T. Prenumeratorom bliższe szczegóły.

1. Zmiana dotyczy prenumeratorów indywidualnych, którzy będą mogli prenumerować czasopisma jedynie na pocztę lub u listonoszy. Listonosz będzie wystawiał kwity na przyjętą prenumeratę i przypominał o terminach przedpłaty.
2. Zniesienie prenumeraty bezpośredniej nie dotyczy w roku bieżącym urzędów i instytucji, które zamawiają prenumeratę czasopism pisemnie w P. P. K. „Ruch”. Uprzedzamy że od 1 stycznia 1953 r. P. P. K. „Ruch” nie będzie przyjmować prenumeraty kredytowej. Należność musi być wpłacona z góry w terminach podanych przez placówki pocztowe i po cenach uwidocznionych w cenniku.
3. Skasowanie wpłat gotówkowych na prenumeratę bezpośrednio do P. P. K. „Ruch” nie dotyczy prenumeraty zbiorowej zamawianej u kolporterów zakładowych, którzy nadal będą wpłacali należność w terenowych placówkach P. P. K. „Ruch”.
4. Wszelkie reklamacje należy kierować wyłącznie do tej placówki pocztowej, gdzie się zgłosiło prenumeratę, lub do listonosza, który wystawił pokwitowanie na przyjętą prenumeratę.
5. Zażalenia w wypadku nienależytego załatwienia wniesionych reklamacji należy kierować do Generalnej Dyrekcji P. P. K. „Ruch”, Warszawa, Wilcza 46.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA „PRZEGLĄDU ZACHODNIEGO”
INSTYTUT ZACHODNI, POZNAŃ, UL. CHELMOŃSKIEGO 1, m. 7/8
TELEFON 66-14

Redaguje Komitet:

Przewodniczący Komitetu — *Zygmunt Wojciechowski*
Redaktor — *Mieczysław Suchocki*
Sekretarz Redakcji — *Magdalena Staszewska*

PRZEGLĄD ZACHODNI

M I E S I Ę C Z N I K

ROCZNIK VIII
R O K 1 9 5 2

TOM III
(nr 9 — 12)

POZNAŃ
INSTYTUT ZACHODNI
1 9 5 2

SPIS TREŚCI TOMU III ZA ROK 1952

ARTYKUŁY

	Str.
Barycz Henryk, Z zagadek Uniwersyt. Kazimierzowskiego w Krakowie	113
Cieśla Michał, Marcin Opitz w Polsce	475
Gansiniec Ryszard, Postrzyżyny słowiańskie	353
Grabowski Tadeusz Stanisław, Z dziejów fizjokratyzmu i oświe- cenia w Słowacji na przełomie XVIII wieku: Juraj Fandli	51
Grot Zdzisław, Koło polskie w Berlinie w dobie Wiosny Ludów	126
Hensel Witold, Odkrycia archeologiczne w Poznaniu w r. 1952 (z 8 ilu- stracjami i 1 schematem)	401
Kostrzewski Bogdan, Na śladach dawnej świetności Giecza (z 7 ilu- stracjami i 1 schematem)	405
Kostrzewski Józef, Stosunki między ziemiami polskimi a terytorium Czechosłowacji w pradziejach (z 13 ilustracjami)	96
Miśkowiak Jan, Münchhausen w Polsce	564
Roszkowska Wanda, Z dziejów polsko-niemieckich stosunków kultu- ralnych w XIX wieku: Jan Mikołaj Fritz, lektor wrocławski 1849—1870	507
Szyjkowski Marian, Juliusz Zeyer (polskie wspomnienie w 50 rocznicę śmierci)	40
Tyne Stanisław, Toruńska Szkoła Polska dla Niemców	433
Widajewicz Józef, Pierwotne dzieje Polski	370
Wiewiórowa Wanda, Aleksander Bronikowski — Polak piszący po niemiecku	496
Wiliński Stanisław, Granitowe kościoły wiejskie XII wieku w Wiel- kopolsce (z 12 ilustracjami, 9 schematami i 1 mapką)	417
Wojciechowski Zygmunt, Znaczenie Giecza w Polsce Chrobrego (z 1 mapką)	417
Zarach Alfons, Wiktor Hugo (w 50 rocznicę urodzin)	1

MATERIAŁY

Barycz Henryk, Szkoła miejska w Bojanowie u schyłku wieku XVIII. Ustęp z dziejów szkolnictwa mniejszościowego w Polsce	585
Jakóbczyk Witold, Z dziejów proletariatu rolnego w Poznańskim w połowie XIX wieku	593

Magnuszewski Józef, Dwa poznańskie czasopisma słowiańskie „Lech” i „Przegląd Słowiański”	180
Młynarczyk Henryk, „Höntschi Ska — Sp. z o. o.” w Poznaniu. Przyczynek do roli kapitału obcego w Polsce w okresie międzywojennym	601
Pospieszalski Karol Marian, Jeszcze w sprawie niemieckiej listy narodowej i języka polskiego w „kraju Warty”	618
Puckalanka Urszula, Zasięg Gopla i jego połączenie z Wisłą w naszej erze (z 4 mapkami i 1 ilustracją)	571
Slizinski Jerzy, Z pogranicza zagadnień literackich czeskich i polskich	173

WSPÓŁCZESNA CZECHOSŁOWACJA

Kamiński Andrzej Józef, Problemy popularyzacji nauki i oświaty	211
Kamiński Andrzej Józef, Przegląd ostatnich wydarzeń	631

Z ŻYCIA TOWARZYSTW NAUKOWYCH NA ZIEMIACH ZACHODNICH

K. G. Towarzystwo Naukowe w Toruniu	235
Pelczar Marian, Towarzystwo Przyjaciół Nauki i Sztuki w Gdańsku	242
Roszkowska Wanda, Wrocławskie Towarzystwo Naukowe	248
Wojciechowska Maria, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk	218

POLEMIKI I Dyskusja

Dutkiewicz Józef, Jeszcze Francja a Polska w r. 1831	269
Reychman Jan, W sprawie przekładów z literatury polskiej w Słowacji w latach 1939—1945	269

OCENY I OMÓWIENIA

Dąbrowski J., Studia nad początkami państwa polskiego (omówił Z. W.)	629
Fritze W., Die Datierung des Geographus Bavarus und die Stammesverfassung der Abotriten (omówił Z. W.)	629
Niemcowa B., Babunia, przekład P. H. Laskowskiego, wstęp R. Mayenowej (omówił J. Magnuszewski)	301
Šusta Josef, „Král cizinec” oraz „Karel IV” (omówił M. Straszewski)	277
Ulewicz Tadeusz, Sarmacja, Studium z problematyki słowiańskiej XV i XVI wieku (omówił J. Skoczek)	304
Zöllner E., Rugier oder Russen in der Raffelstettener Zollurkunde? (omówił W. Kowalenko)	307

KORESPONDENCJE

Gębik Władysław (Olsztyn), Wystawa przyrodnicza w Olsztynie	265
Merczyński Władysław (Cieszyn), Polskie życie kulturalne po obu stronach Olzy	255
Staszewski Wojciech (Jelenia Góra) Życie kulturalne Jeleniej Góry	260

KRONIKA NIEMIEC WSPÓŁCZESNYCH

Kamiński Andrzej Józef, Życie polityczne	309, 637
Rogański Aleksander, Życie kulturalne	320, 651
Zakrzewski Michał, Życie gospodarcze	314, 646

NEKROLOGI

Z żałobnej karty nauki polskiej:

Pamięci Stanisława Bodniaka (napisał Henryk Barycz)	655
Marian Szykowski (napisał Stefan Wierczyński)	323
Władysław Konopczyński (napisał Z. W.)	671

czechosłowackiej:

Václav Chaloupecký (napisał Gerard Labuda)	328
Maciej Murko (napisał Tadeusz Lehr-Splawiński)	334
Teodor Saturnik (napisał Wojciech Hejnosz)	337
Bogumił Vydra (napisał Andrzej Sieczkowski)	342

francuskiej:

Louis Bréhier (napisał J. M.)	343
Louis Halphen (napisał Aleksander Gieysztor)	344
François Olivier-Martin (napisał J. M.)	347
Ferdinand Lot (napisał T. M.)	349

Z ŻYCIA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Zgon prof. dra Stanisława Bodniaka	351
Echa publikacji Instytutu Zachodniego	351
Uczczenie 35 rocznicy Rewolucji Październikowej	674
Konferencja Instytutu Zachodniego poświęcona zagadnieniom geograficzno- historycznym Pomorza	674
Wydawnictwa nieperiodyczne Instytutu	674

REDAGUJE KOMITET:

Przewodniczący Komitetu — *Zygmunt Wojciechowski*

Redaktor — *Mieczysław Suchocki*

Sekretarz Redakcji: *Magdalena Staszewska*

PRZEGLĄD ZACHODNI

MIESIĘCZNIK

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

A. Zarach, Wiktor Hugo (w 150 rocznicę urodzin).

M. Szyjkowski, Juliusz Zeyer (polskie wspomnienie w 50 rocznicę śmierci);

T. S. Grabowski, Z dziejów fizjokratyzmu i oświecenia w Słowacji na przełomie XVIII wieku: Juraj Fándli;

J. Kostrzewski, Stosunki między ziemią polską a terytorium Czechosłowacji w pradziejach.

H. Barycz, Z zagadek Uniwersytetu Kazimierzowskiego w Krakowie.

Z. Crot, Koło polskie w Berlinie w dobie Wiosny Ludów.

MATERIAŁY

J. Sliżinski, Z pogranicza zagadnień literackich czeskich i polskich;

J. Magnuszewski, Dwa poznańskie czasopisma słowianofilskie: „Lech” i „Przeгляд Słowiański”.

WSPÓŁCZESNA CZECHOSŁOWACJA

A. J. Kamiński, Problemy popularyzacji nauki i oświaty.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW NAUKOWYCH NA ZIEMIACH ZACHODNICH

M. Wojciechowska, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk;

K. G., Towarzystwo Naukowe w Toruniu;

M. Pelczar, Towarzystwo Przyjaciół Nauki i Sztuki w Gdańsku;

W. Roszkowska, Wrocławskie Towarzystwo Naukowe.

KORRESPONDENCJE

W. Merczyński (Cieszyn), Polskie życie kulturalne po obu stronach Olzy;

M. Staszewski (Jelenia Góra), Życie kulturalne Jeleniej Góry;

W. Gębik (Olsztyn), Wystawa przyrodnicza w Olsztynie.

POLEMIKI I DYSKUSJE

- J. Reychman*, W sprawie przekładów z literatury polskiej w Słowacji w latach 1939—1945;
J. Dutkiewicz, Jeszcze „Francja a Polska w roku 1831“.

OCENY I OMÓWIENIA

- J. Śusta*, „Král cizinec“ oraz „Karel IV“ (omówił *M. Straszewski*);
B. Niemcowa, Babunia, przekład *P. H. Laskowskiego*, wstęp *R. Mayenowej* (omówił *J. Magnuszewski*);
T. Ulewicz, Sarmacja, Studium z problematyki słowiańskiej XV i XVI wieku (omówił *J. Skożczek*);
E. Zöllner, Rugier oder Russen in der Raffelstettener Zollurkunde? (omówił *W. Kowalenko*).

KRONIKA NIEMIEC WSPÓŁCZESNYCH

- A. J. Kamiński*, Życie polityczne;
M. Zakrzewski, Życie gospodarcze;
A. Rogalski, Życie kulturalne.

NEKROLOGI

- Z żałobnej karty nauki polskiej: *Marian Szyjkowski*.
Z żałobnej karty nauki czechosłowackiej: *Vaclav Chaloupecky*;
Maciej Murko; *Teodor Saturnik*; *Bogumil Vydra*.
Z żałobnej karty nauki francuskiej: *Louis Bréhier*; *Louis Halphen*;
François Olivier-Martin; *Ferdinand Lot*.

Z ŻYCIA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Na okładce: Ulica Mostowa w Pradze.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA „PRZEGLĄDU ZACHODNIEGO”
INSTYTUT ZACHODNI, POZNAŃ, UL. CHEŁMOŃSKIEGO 1, m. 7/8
TELEFON 66-14

Redaguje Komitet:

Przewodniczący Komitetu — *Zygmunt Wojciechowski*
Redaktor — *Mieczysław Suchocki*
Sekretarz Redakcji — *Magdalena Staszewska*

PRZEGLĄD ZACHODNI

MIESIĘCZNIK

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

- R. Gansiniec, Postrzyżyny słowiańskie;
 J. Widajewicz, Pierwotne dzieje Polski;
 W. Hensel, Odkrycia archeologiczne w Poznaniu w 1952 r.;
 B. Kostrzewski, Na śladach dawnej świetności Gieczu;
 Z. Wojciechowski, Znaczenie Gieczu w Polsce Chrobrego;
 S. Wiliński, Granitowe kościoły wiejskie XII wieku w Wielkopolsce.
- S. Tyne, Toruńska Szkoła Polska dla Niemców (1568 — 1795);
 M. Cieśla, Marcin Opitz w Polsce;
 W. Wiewiórowa, Aleksander Bronikowski — Polak piszący po niemiecku;
 W. Rozzkowska, Z dziejów polsko-niemieckich stosunków kulturalnych w XIX w.:
 Jan Mikołaj Fritz;
 J. Miśkowiak, Münchhausen w Polsce.

MATERIAŁY

- U. Puchalanka, Zasięg Gopla i jego połączenie z Wisłą w naszej erze;
 H. Barycz, Szkoła miejska w Bojanowie u schyłku wieku XVIII. Ustęp z dziejów
 szkolnictwa mniejszościowego w Polsce;
 W. Jakóbczyk, Z dziejów proletariatu rolnego w Poznańskim w połowie XIX w.;
 H. Młynarczyk, „Höntschi i Ska — Sp. z o. o.” w Poznaniu. Przyczynek do roli
 kapitału obcego w Polsce w okresie międzywojennym;
 K. M. Pospieszalski, Jeszcze w sprawie niemieckiej listy narodowej i języka
 polskiego w tzw. „Kraju Warty”.

OCENY I OMÓWIENIA

- J. Dąbrowski, Studia nad początkami państwa polskiego (om. Z. W.)
 W. Fritze, Die Datierung des Geographus Bavarus und die Stammesver-
 fassung der Abotriten (om. Z. W.)

WSPÓLCZESNA CZECHOŚLOWACJA

A. J. Kamiński, Przegląd ostatnich wydarzeń.

KRONIKA NIEMIEC WSPÓLCZESNYCH

A. J. Kamiński, Życie polityczne;
M. Zahrzewski, Życie gospodarcze;
A. Rogalski, Życie kulturalne.

NEKROLOGI

Pamięci Stanisława Bodniaka (przez Henryka Barycza);
Władysław Konopczyński (przez Z. W.)

Z ŻYCIA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Na okładce: Zetknięcie się wału grodu poznańskiego z wałem podgrodzia.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA „PRZEGLĄDU ZACHODNIEGO”
INSTYTUT ZACHODNI, POZNAŃ, UL. CHEŁMOŃSKIEGO 1, m. 7/8
TELEFON 66-14

Redaguje Komitet:

Przewodniczący Komitetu — Zygmunt Wojciechowski
Redaktor — Mieczysław Suchocki
Sekretarz Redakcji — Magdalena Staszewska

PRZEGLĄD ZACHODNI

M I E S I Ę C Z N I K

ROCZNIK IX
R O K 1 9 5 3

TOM I
(nr 1—5)

POZNAŃ
INSTYTUT ZACHODNI
1 9 5 3

SPIS TREŚCI TOMU I ZA ROK 1953

ARTYKUŁY

	Str.
Józef Stalin	1
Cieślak Tadeusz, Z dziejów prac kodyfikacyjnych w Niemczech imperia- listycznych	520
Dereń Andrzej, Działalność Ostmarkenvereinu na Śląsku	64
Gieysztor Aleksander, Kierownictwo Badań nad Początkami Państwa Polskiego w r. 1952 (z 2 str. ilustr.)	206
Kaczmarczyk Zdzisław, Rozprzestrzenienie narodowości polskiej nad Odrą i Bałtykiem w późnym feudalizmie (z 2 mapkami)	9
Kamiński Andrzej Józef, Zwrot ku postępowi w niemieckiej lite- raturze historycznej	473
Kłafkowski Alfons, Podstawowe elementy międzynarodowo- prawne pozycji Niemiec po 8. V. 1945 r.	397
Knot Antoni, Ryszard Roepell 1808—1893 (Związki z Polską) z 1 ilustr.	108
Naganowski Egon, Wielkość Henryka Manna	571
Nowak Kazimierz, Rewolucja listopadowa w Niemczech	525
Piprek Jan, Jerzy Weerth, niemiecki pisarz marksistowski	550
Rombowski Aleksander, Polacy-ewangelicy we Wrocławiu i w okolicy	31
Serwański Edward, Drogi rozwoju gospodarczego Niemieckiej Republiki Demokratycznej	498
Skubiszewski Krzysztof, Uwagi o zagadnieniach prawa międzyna- rodowego w Konstytucji Niemieckiej Republiki Demokratycznej	434
Suchocki Mieczysław, Problematyka Ziem Odzyskanych w świetle pracy Józefa Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR”.	375
Wiewióra Bolesław, Umowy graniczne między Polską a Niemiecką Republiką Demokratyczną	453
Wojciechowski Marian, Struktura społeczna Krakowa w roku 1869 (z tabl.)	169
W. Z., Po układzie ogólnym	6

MATERIAŁY

Dziewulski Władysław, Najstarsza wiadomość o Kłodzku w źródłach ruskich	255
Hensel Witold i Cofta Aleksandra, Badania archeologiczne w Kruszwicy w 1952 r. (z 4 str. ilustr.)	613
Hensel Witold, Hołowińska Z, i Łuka L., Badania archeologiczne w Naclawiu i Bonikowie, w pow. kościańskim (z 2 str. ilustr.)	625

	Str.
Łodyński Marian, Z dziejów organizacji nauki w Polsce: Początki polskiej polityki bibliotecznej (1774—1794)	606
Rusinek Kazimierz, Powstanie tkaczy śląskich	256
Serwański Edward, Język polski na Śląsku w czasie okupacji hitlerowskiej	263
S. M., Niemcy zachodnie wznawiają na szeroką skalę tzw. „Ostforschung“	597
Wąsicki Jan, Towarzystwo Ekonomiczne Międzyrzeckie w Prusach Południowych w r. 1802	282
W. Z., Patrycjał Bolesława Chrobrego przedmiotem korespondencji prof. E. E. Stengla z Himmlerem	591
W. Z., Elementy historii Polski w ujęciu Herder-Institut w Marburgu	603

WSPÓŁCZESNA CZECHOSŁOWACJA

Klement Gottwald	293
Kamiński Andrzej Józef, Przegląd ostatnich wydarzeń	300
Kamiński Andrzej Józef, Republika na przełomie 1952/53	629
Slizinski J., Iwan Olbracht	294
Adolf Černý — Jan Rokyta	635
Wańke-Dąbrowski Emil, Z życia gospodarczego współczesnej Czechosłowacji	296

PRZEGLĄDY

Lehr-Spławiński Tadeusz, Obecny stan badań nad pochodzeniem Słowian w nauce radzieckiej	308
---	-----

SPRAWOZDANIA

Kulejewska Zofia, Zagadnienie miejskiej demografii historycznej na Śląsku	353
Posadzy Wiesław, Szczecin i Wolin	358
Wędzki Andrzej, Drezenko nad Notecią	369
Zajchowska Stanisława, Atlas historyczny Pomorza	361

OCENY I OMÓWIENIA

Aufbau, Kulturpolitische Monatschrift (omówił Z. Pędziński)	664
Cieślak Tadeusz, Bismarkowska ustawa antysocjalistyczna z dnia 21 paźdz. 1878 r. (omówił A. J. Kamiński)	666
Feyl Othmar, Zur historischen Rolle der deutsch-slawischen Nachbarschafts- und Freundschaftsbeziehungen (omówił H. Barycz)	655
(Feyl Othmar) 150 Jahre deutsch-polnische Freundschaft und Nachbarschaft (omówił W. Chojnacki)	660
Goetting Hans, Die Anfänge der Stadt Gandersheim (omówił W. Posadzy)	678
Hoffmann Friedrich, Die Oder—Neisse-Linie (omówił B. Wiewióra)	654

	Str.
Keller Harald, Oberbayrische Stadtbaukunst des 13. Jahrhunderts (omówił W. Posadzy)	673
Leszczyński L., Krach ideologii wojennej imperializmu niemieckiego (omówił T. Cieślak)	652
Sawicka Stanisława, Straty wojenne zbiorów polskich w dziedzinie rękopisów iluminowanych (omówiła H. Łuczak-Kozerska)	671
Weissbuch über die amerikanisch-englische Interventionspolitik in Westdeutschland und das Wiedererstehen des deutschen Imperialismus (omówił A. Klafkowski)	637

KORESPONDENCJE

Gąszczyńska Halina (Opole), Biblioteki i bibliotekarze w woj. opolskim	326
Staszewski Wojciech (Jelenia Góra), Wraz z „Celwiskożą“ rosną nowi ludzie	317

KRONIKA NIEMIEC WSPÓŁCZESNYCH

Kamiński Andrzej Józef, Życie polityczne	334, 684
Rogalski Aleksander, Życie kulturalne	348, 699
R. A. Konferencja w sprawie pokojowego rozwiązania problemu niemieckiego	703
S. E., W poszukiwaniu prawdy dziejowej Niemiec	681
Zakrzewski Michał, Życie gospodarcze	341, 692

NEKROLOGI

Bujak Franciszek (napisał Kazimierz Kaczmarczyk)	706
--	-----

Z ŻYCIA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Patrz str.	373, 713
------------	----------

REDAGUJE KOMITET:

Przewodniczący Komitetu — Zygmunt Wojciechowski

Redaktor — Mieczysław Suchocki

Sekretarz Redakcji — Magdalena Staszewska

Rada Redakcyjna: Zdzisław Kaczmarczyk, Alfons Klafkowski, Gerard Labuda, Michał Pollak, Tadeusz Lehr-Splawiński, Seweryn Wystouch, Maria Kietczewska-Zaleska.

PRZEGLĄD ZACHODNI

MIESIĘCZNIK

Józef Stalin

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

- Z. W. Po „układzie ogólnym“;
- Z. Kaczmarczyk, Rozprzestrzenienie narodowości polskiej nad Odrą i Bałtykiem w późnym feudalizmie;
- A. Rombowski, Polacy-ewangelicy we Wrocławiu i w okolicy;
- A. Dereń, Działalność Ostmarkenvereinu na Śląsku;
- A. Knot, Ryszard Roepell, 1808—1893. (Związki z Polską);
- M. Wojciechowski, Struktura społeczna Krakowa w roku 1869;
- A. Gieysztor, Kierownictwo Badań nad Początkami Państwa Polskiego w r. 1952.

MATERIAŁY

- W. Dzięwulski, Najstarsza wiadomość o Kłodzku w źródłach ruskich;
- K. Rusinek, Powstanie tkaczy śląskich;
- E. Serwański, Język polski na Śląsku w czasie okupacji hitlerowskiej;
- J. Wąsichi, Towarzystwo Ekonomiczne Międzyrzeckie w Prusach Połudn. w r. 1802.

Klement Gottwald

WSPÓŁCZESNA CZECHOSŁOWACJA

- J. Sliżinski, Iwan Olbracht;
- E. Wańke-Dąbrowski, Z życia gospodarczego współczesnej Czechosłowacji;
- A. J. Kamiński, Przegląd ostatnich wydarzeń.

PRZEGLĄDY

- T. Lehr-Spławiński, Obecny stan badań nad pochodzeniem Słowian w nauce radzieckiej.

KORRESPONDENCJE

- W. Staszewski* (Jelenia Góra), Wraz z „Celwiskoza” rosną nowi ludzie;
H. Gąszczyńska (Opole), Biblioteki i bibliotekarze w województwie opolskim.

KRONIKA NIEMIEC WSPÓŁCZESNYCH

- A. J. Kamiński*, Życie polityczne;
M. Zakrzewski, Życie gospodarcze;
A. Rogalski, Życie kulturalne.

SPRAWOZDANIA

- Z. Kulejewska*, Zagadnienie miejskiej demografii historycznej na Śląsku;
W. Posadzy, Szczecin i Wolin;
S. Zajchowska, Atlas historyczny Pomorza;
A. Wędzki, Drezdenko nad Notecią (Drzeń).

Z ŻYCIA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Na okładce: Fragment Jeleniogórskich Zakładów Celulozy i Włókien Sztucznych im. Klementa Gottwalda — giganta socjalizmu na Z. O.

Zmiana terminu przyjmowania zamówień i wpłat na prenumeratę.

Zamówienia i przedpłaty na prenumeratę dzienników i czasopism, począwszy od bieżącego okresu, przyjmowane będą w nowych terminach: od dnia 11 każdego miesiąca do dnia 10 następnego miesiąca — na najbliższy okres kalendarzowy. Na okresy miesięczne — co miesiąc. Na okresy kwartalne — odpowiednio do dnia 10 m-ca grudnia, marca, czerwca i września. Na okresy półroczne — do dnia 10 m-ca grudnia i czerwca. Na okres roczny — do dnia 10 m-ca grudnia.

Obecnie zamawiając prenumeratę na m-c maj, należy przedpłaty uiścić do 10 kwietnia br.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA „PRZEGLĄDU ZACHODNIEGO”
INSTYTUT ZACHODNI, POZNAŃ, UL. CHEŁMOŃSKIEGO 1, m. 7/8
TELEFON 66-14

KOMITET REDAKCYJNY:

Przewodniczący: *Zygmunt Wojciechowski*, redaktor: *Mieczysław Suchocki*,
sekretarka: *Magdalena Staszewska*.

Członkowie: *Zdzisław Kaczmarczyk*, *Alfons Klafkowski*, *Gerard Labuda*,
Michał Pollak, *Tadeusz Lehr-Spławiński*, *Seweryn Wystouch*,
Maria Kiełczewska - Zalesha.

Nakład 1350 — Ark. druk. 24%, — Pap. druk. sat. 70×100/16 kl. V. 60 g.
Oddano do składania 16. I. 53. — Podpisano do druku 11. IV. 53. — Druk ukończono 22. IV. 53

POZNAŃSKA DRUKARNIA NAUKOWA. — UL. FREDRY 10 — Nr zam. 34/93 — K-4-10097

PRZEGLĄD ZACHODNI

MIESIĘCZNIK

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

- M. Suchocki*, Problematyka Ziem Odzyskanych w świetle pracy Józefa Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR”;
- A. Klafkowski*, Podstawowe elementy międzynarodowo-prawne pozycji Niemiec po 8. V. 1945 r.;
- K. Skubiszewski*, Uwagi o zagadnieniach prawa międzynarodowego w konstytucji Niemieckiej Republiki Demokratycznej;
- B. Wiewióra*, Umowy graniczne między Polską a Niemiecką Republiką Demokratyczną;
- A. J. Kamiński*, Zwrot ku postępowi w niemieckiej literaturze historycznej;
- E. Serwański*, Drogi rozwoju gospodarczego Niemieckiej Republiki Demokratycznej.

- T. Cieślak*, Z dziejów prac kodyfikacyjnych w Niemczech imperialistycznych;
- K. Nowak*, Rewolucja listopadowa w Niemczech.

- J. Piprek*, Jerzy Weerth, niemiecki pisarz marksistowski;
- E. Naganowski*, Wielkość Henryka Manna.

MATERIAŁY

- Z. W.* Patrycjat Bolesława Chrobrego przedmiotem korespondencji prof. E. E. Stengla z Himmlerem;
- M. S.* Niemcy zachodnie wznawiają na szeroką skalę tzw. „Ostforschung”;
- Z. W.* Elementy historii Polski w ujęciu Herder-Institut w Marburgu;
- M. Łodyński*, Z dziejów organizacji nauki w Polsce: Początki polskiej polityki bibliotecznej (1774—1794).

- W. Hensel* i *A. Cofta*, Badania archeologiczne w Kruszwicy w 1952 r.;
- W. Hensel*, *Z. Hołowińska* i *L. Łuka*, Badania archeologiczne w Naclawiu i Bonikowie, w pow. kościańskim.

WSPÓŁCZESNA CZECHOSŁOWACJA

- A. J. Kamiński*, Republika na przełomie 1952/1953:
Adolf Černý (Jan Rokyta).

OCENY I OMÓWIENIA

- Weissbuch über die amerikanisch-englische Interventionspolitik in Westdeutschland und das Wiedererstehen des deutschen Imperialismus (omówił *A. Klafkowski*);
- L. Leszczyński, Krach ideologii wojennej imperializmu niemieckiego (omówił *T. Cieślak*);
- Friedrich Hoffmann, Die Oder-Neisse-Linie (omówił *B. Włewióra*);
- Othmar Feyl, Zur historischen Rolle der Universitäten Wittenberg und Halle in der Geschichte der deutsch-slawischen Nachbarschafts- und Freundschaftsbeziehungen (omówił *H. Barycz*);
- (Othmar Feyl), 150 Jahre deutsch-polnische Freundschaft und Nachbarschaft (omówił *W. Chojnacki*);
- Aufbau. Kulturpolitische Monatsschrift (omówił *Z. Pędziński*);
- Tadeusz Cieślak, Bismarkowska ustawa antysocjalistyczna z dnia 21 października 1878 r. (omówił *A. J. Kamiński*);
- Stanisława Sawicka, Straty wojenne zbiorów polskich w dziedzinie rękopisów iluminowanych (omówiła *H. Łuczak-Kozerska*);
- Harald Keller, Oberbayrische Stadtbaukunst des 13. Jahrhunderts i Hans Goetting, Die Anfänge der Stadt Gandersheim (omówił *W. Posadzy*).

KRONIKA NIEMIEC WSPÓŁCZESNYCH

- E. S.* W poszukiwaniu prawdy dziejowej Niemiec;
- A. J. Kamiński*, Życie polityczne;
- M. Zakrzewski*, Życie gospodarcze;
- A. Rogalski*, Życie kulturalne;
- A. R.* Konferencja w sprawie pokojowego rozwiązania problemu niemieckiego.

NEKROLOGI

Franciszek Bujak (przez *K. Kaczmarczyka*).

Z ŻYCIA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Na okładce: Aleja Stalina w Berlinie.

Zmiana terminu przyjmowania zamówień i wpłat na prenumeratę.

Zamówienia i przedpłaty na prenumeratę dzienników i czasopism, począwszy od bieżącego okresu, przyjmowane będą w nowych terminach: od dnia 11 każdego miesiąca do dnia 10 następnego miesiąca — na najbliższy okres kalendarzowy. Na okresy miesięczne — co miesiąc. Na okresy kwartalne — odpowiednio do dnia 10 m-ca grudnia, marca, czerwca i września. Na okresy półroczne — do dnia 10 m-ca grudnia i czerwca. Na okres roczny — do dnia 10 m-ca grudnia. Obecnie zamawiając prenumeratę na m-c maj, należy przedpłaty uiścić do 10 kwietnia br.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA „PRZEGLĄDU ZACHODNIEGO”
INSTYTUT ZACHODNI, POZNAŃ, UL. CHEŁMOŃSKIEGO 1, m. 7/8
TELEFON 66-14

REDAGUJE KOMITET:

Przewodniczący Komitetu: *Zygmunt Wojciechowski*,

Redaktor: *Mieczysław Suchocki*,

Sekretarz redakcji: *Magdalena Staszewska*.

Rada Redakcyjna: *Zdzisław Kaczmarczyk, Alfons Klafkowski, Gerard Labuda, Michał Pollak, Tadeusz Lehr-Splawiński, Seweryn Wystouch, Maria Kłęczewska - Zaleska.*

Nakład 1350 — Ark. druk. 21 $\frac{1}{2}$ — Pap. druk. sat. 70×100/16 kl. V. 60 gr
Oddano do składania 25. III. 53. — Podpisano do druku 23. VI. 53. — Druk ukończono 4. VII 53

POZNAŃSKA DRUKARNIA NAUKOWA — UL. FREDRY 10 — Nr zam. 187/108 — K-4-10235

SPIS TREŚCI

STUDIA POZNAŃSKIE

KU UCZCZENIU

1000-LECIA MIASTA I 700-LECIA SAMORZĄDU MIEJSKIEGO

(POŁOWA X W. — 1253 — 1953)

OPRACOWALI:

Z. GROT, W. HENSEL, W. JAKÓBCZYK, Z. KACZMARCZYK,
H. KOWALENKÓWNA, E. LINETTE, K. M. POSPIESZAŁSKI,
Z. RASZEWSKI, M. SZYMAŃSKA, ST. WEYMANN,
Z. WOJCIECHOWSKI, ST. ZAJCHOWSKA,
B. ZAKRZEWSKI, Z. ZIELIŃSKI, J. ZIÓLKOWSKI

POD REDAKCJA

MIECZYŚLAWA SUCHOCKIEGO I ZYGMUNTA WOJCIECHOWSKIEGO

MATERIAŁY

POZNAŃ

INSTYTUT ZACHODNI

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY:	
Z. Wojciechowski, Początki Poznania na tle początku miast w Polsce	Str. 1
W. Hensel, Poznań w starożytności i we wczesnym średniowieczu. (Epoka wspólnoty pierwotnej i wczesny feudalizm)	14
St. Zajchowska, Rozwój sieci osadniczej okolic Poznania (XI—XX wiek)	101
Z. Kaczmarczyk, Przywilej lokacyjny dla Poznania z r. 1253	142
M. Szymańska, Wójtostwo poznańskie, 1253—1386	167
St. Weymann, Ze studiów nad zagadnieniem dróg w Wielkopolsce od X do XVIII wieku	194
Z. Zieliński, Rozwój terytorialny miasta oraz zabudowy Starego Rynku w Poznaniu	254
B. Zakrzewski, Z dziejów walki o ideologię demokratyczną w Poznaniu w latach 1830—1850	275
W. Jakóbczyk, Z dziejów ruchu robotniczego w Poznaniu	370
K. M. Pospieszalski, Poznań w czasie okupacji 1939—1945	403
Z. Grot, Oswobodzenie Poznania w r. 1945	431
J. Ziółkowski, Elementy rozwoju Poznania w Polsce Ludowej	450

MATERIAŁY:

E. Linette, Zabytek wczesnogotyckiego budownictwa w Poznaniu	466
Z. Raszewski, Najdawniejsza sala teatralna w Poznaniu	479
H. Kowalenko, Z dziejów Teatru Polskiego w Poznaniu	488

WYKAZ ILUSTRACJI

- Do art. W. *Hensla*: Poznań w starożytności i we wczesnym średniowieczu — 8 planów i 54 ilustracje w tekście.
- Do art. S. *Zajchowskiej*: Rozwój sieci osadniczej okolic Poznania (XI—XX wiek) — 5 map poza tekstem.
- Do art. Z. *Kaczmarczyka*: Przywilej lokacyjny dla Poznania z r. 1253 — 5 planów i 1 ilustracja w tekście.
- Do art. S. *Weymanna*: Ze studiów nad zagadnieniem dróg w Wielkopolsce od X do XVIII w. — 1 mapka w tekście, 1 mapa poza tekstem.
- Do art. Z. *Zielińskiego*: Rozwój terytorialny miasta oraz zabudowy Starego Rynku w Poznaniu — 2 plany i 8 ilustracji w tekście.
- Do art. W. *Jakóbczyka*: Z dziejów ruchu robotniczego w Poznaniu — 5 ilustracji w tekście.
- Do art. Z. *Grota*: Oswobodzenie Poznania w r. 1945 — 1 ilustracja w tekście.
- Do art. E. *Linette*: Zabytek wczesnogotyckiego budownictwa w Poznaniu — 2 plany i 4 ilustracje w tekście.
- Do art. Z. *Raszewskiego*: Najdawniejsza sala teatralna w Poznaniu — 2 rysunki i 1 plan w tekście.

PRZEGLĄD ZACHODNI

REDAGUJE KOMITET:

Przewodniczący Komitetu: Zygmunt Wojciechowski;

Redaktor: Mieczysław Suchocki; *sekretarz redakcji:* Magdalena Staszewska.

Rada redakcyjna: Zdzisław Kaczmarczyk, Alfons Klafkowski, Gerard Labuda,

Michał Pollak, Tadeusz Lehr-Splawiński, Seweryn Wysłouch,

Maria Kiełczewska-Zaleska

PRZEGLĄD ZACHODNI

M I E S I Ę C Z N I K

ROCZNIK IX
R O K 1 9 5 3

TOM III
(nr 9—12)

POZNAŃ
INSTYTUT ZACHODNI
1 9 5 3

SPIS TREŚCI TOMU III ZA ROK 1953

STUDIA WIELKOPOLSKIE

	Str.
Z. Wojciechowski, Wielkopolska i Kujawy kolebką Państwa	1
M. Rudnicki, O przedpiastowski ośrodek Państwa Polskiego	31
J. Widajewicz, Rodowód Piastówny Adelajdy	57
St. Waszak, Ludność i zabudowa mieszkaniowa miasta Poznania w XVI i XVII w. (z tabl.)	64
J. Wąsicki, Kolonizacja niemiecka w okresie Prus Południowych 1793—1806 (z tabl. i ilustr.)	137
Z. Kuléjewska, Ze studiów nad zagadnieniem lokacji miejskich w Wielkopolsce w XVI—XVIII w. (z 1 mapą)	180
*	
J. Jankowiak, Postępowe tradycje medycyny w Poznaniu	195
A. Horst, Rozwój i działalność towarzystw naukowych lekarskich w Poznaniu	206
*	
St. Wiliński, Regestr czeladników i mistrzów cechu muratorów w Poznaniu z lat 1618—1679	211
T. Nożyński, Materiały do dziejów złotnictwa poznańskiego	236
W. Klinger, Bonawentura Graszyński, filolog wielkopolski (1859—1922)	251
*	
Maria Piaszykówna, Pradzieje miasta Poznania (omówił S. Tabaczyński)	256

STUDIA NAD ODRODZENIEM I KOPERNIKIEM

Z. Wojciechowski, Przełom i przebieg Odrodzenia w Polsce, oglądane oczyma historyka ustroju (z 3 ilustr.)	465
H. Barycz, Mikołaj Kopernik w dziejach narodu i kultury polskiej	513
J. Dobrzycki, Kształtowanie się założeń systemu kopernikowskiego (z 5 ilustr.)	571
*	
S. Szczotka, Wielkopolanie w polskim Odrodzeniu	588
M. Suchocki, Początki Odrodzenia w Poznaniu	606
G. Chmarzyński, Sztuka Poznania w dobie Odrodzenia (z 8 ilustr.)	627
Cz. Pilichowski, Z dziejów produkcji, handlu i kultury książki w Poznaniu u schyłku XVI w. (1570—1595)	644
W. Maisel, Zabudowa wewnętrzna rynku poznańskiego w wieku XVI. (z 8 ilustr.)	687
*	
H. Barycz, Wiedź a Polska w epoce Renesansu i reformacji	714
*	
M. Szczaniecki, Wystawa „Odrodzenie w Polsce“	751
Z. Kaczmarczyk, Związki kulturalne Śląska z Polską w epoce Odrodzenia	756
*	
H. Zins, Powstanie chłopskie w Prusach Książęcych w 1525 r. (omówił T. Cieślak)	760

ARTYKUŁY

A. J. Kamiński, Paul Rohrbach. Jeden z ideologów imperializmu niemieckiego	321
J. Nalepa, Pierwotne brzmienie nazw Meklemburga i Ratzeburga (Mechlin i Raciąż?)	261
E. Rozenkranz, Geneza miasta Lubusza (Lebus) (z 6 rycinami)	278
T. Wasowiczówna, W sprawie metody badań przebiegu wczesno-średnio-wiecznych dróg lądowych Polski	310

MATERIAŁY

H. Bałowski, Terytorium Śląska w wiekach XVIII—XX. Zmiany granic i powierzchni, 1740—1950 (z mapkami)	351
A. Poppe, Z postępowych tradycji historiografii miast polskich: Ignacy Daniłowicz	365

WSPÓLCZESNA CZECHOSŁOWACJA

A. J. Kamiński, Doniosłe przemiany w życiu Republiki	369
A. J. Kamiński, Przegląd ostatnich wydarzeń	763
E. Wańke-Dąbrowski, Z życia gospodarczego, z życia kulturalnego; 380, 384	

KRONIKA NIEMIEC WSPÓLCZESNYCH

A. J. Kamiński, Życie polityczne	387, 772
M. Zakrzewski, Życie gospodarcze	420, 781
A. Rogalski, Życie kulturalne	428, 785

Z KRONIKI „DNI POZNANIA”	432
------------------------------------	-----

KRONIKA NAUKOWA

W trzydziestolecie działalności naukowej Stanisława Zajączkowskiego	453
---	-----

LISTY DO REDAKCJI

List prof. B. Leśnodorskiego	457
List prof. Z. Kaczmarczyka	789
Odpowiedź prof. H. Bałowskiego prof. Z. Kaczmarczykowi	789
List prof. T. Lehr-Splawińskiego	790
List prof. Z. Kozłowskiej-Budkowej	791

Z ŻYCIA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Nagrodzenie wydawcy Księgi Henrykowskiej	458
Kondolencje z powodu zgonu akademika Borysa Grékowa	458
Miesiąc pogłębienia przyjaźni polsko-radzieckiej	458
Zebranie Komitetu Redakcyjnego Słownika Starożytności Słowiańskich	459
Walne Zebranie Instytutu Zachodniego	459
Zebranie redakcyjne	460
Włoskie echo polskich publikacji	460
Sprawozdanie z prac redakcyjnych nad Słownikiem Starożytności Słowiańskich za okres 1951/53, złożone na posiedzeniu Komitetu Słowistycznego i Rusycystycznego PAN	793
Udział przedstawiciela Instytutu Zachodniego w powitaniu parlamentarzystów francuskich we Wrocławiu	799

PRZEGLĄD ZACHODNI

M I E S I Ę C Z N I K

SPIS TREŚCI

STUDIA WIELKOPOLSKIE

- Z. Wojciechowski, Wielkopolska i Kujawy kolebką Państwa;
- M. Rudnicki, O przedpiastowski ośrodek Państwa Polskiego;
- J. Widajewicz, Rodowód Piastówny Adelajdy;
- St. Waszak, Ludność i zabudowa mieszkaniowa miasta Poznania w XVI i XVII w.;
- J. Wąsicki, Kolonizacja niemiecka w okresie Prus Południowych 1793—1806;
- Z. Kulejewska, Ze studiów nad zagadnieniem lokacji miejskich w Wielkopolsce w XVI—XVIII w.

- J. Jankowiak, Postępowe tradycje medycyny w Poznaniu;
- A. Horst, Rozwój i działalność towarzystw naukowych lekarskich w Poznaniu.

- St. Wilński, Regestr czeladników i mistrzów cechu muratorów w Poznaniu z lat 1618—1679;
- T. Nożyński, Materiały do dziejów złotnictwa poznańskiego;
- W. Klinger, Bonawentura Graszyński, filolog wielkopolski (1859—1922).

Marja Piaszykówna, Pradzieje miasta Poznania (omówił S. Tabaczyński).

ARTYKUŁY

- J. Nalepa, Pierwotne brzmienie nazw Meklemburga i Ratzeburga (Mechlin i Raciąż?)
- E. Rozenkranz, Geneza miasta Lubusza (Lebus);
- T. Wąsowiczówna, W sprawie metody badań przebiegu wczesno-średniowiecznych dróg lądowych Polski.

A. J. Kamiński, Paul Rohrbach. Jeden z ideologów imperializmu niemieckiego.

MATERIAŁY

- H. Batowski, Terytorium Śląska w wiekach XVIII—XX. Zmiany granic i powierzeń, 1740—1950;
A. Poppe, Z postępowych tradycji historiografii miast polskich: Ignacy Daniłowicz.

WSPÓŁCZESNA CZECHOSŁOWACJA

- A. J. Kamiński, Doniosłe przemiany w życiu Republiki;
E. Wańke-Dąbrowski, Z życia gospodarczego. Z życia kulturalnego.

KRONIKA NIEMIEC WSPÓŁCZESNYCH

- A. J. Kamiński, Życie polityczne;
M. Zakrzewski, Życie gospodarcze;
A. Rogalski, Życie kulturalne.

Z KRONIKI DNI POZNANIA

KRONIKA NAUKOWA

W 30-lecie działalności naukowej Stanisława Zajączkowskiego

LIST DO REDAKCJI

Z ŻYCIA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

OD REDAKCJI

Na okładce: Wręczenie biblioteki dla świetlicy PGR w Strykowie, pow. gnieźnieński.

Zmiana terminu przyjmowania zamówień i wpłat na prenumeratę.

Zamówienia i przedpłaty na prenumeratę czasopisma „Przegląd Zachodni”, składać należy tylko w najbliższym Urzędzie Poczтовым, względnie u listonosza w terminie do dnia 10 grudnia na I półrocze, oraz do dnia 10 czerwca na II półrocze. Cena prenumeraty półrocznej 54.— zł, rocznej 108.— zł.

Bezpośrednich wpłat do Redakcji lub P.P.K. „Ruch” dokonywać nie należy. —

Zamówienia na egz. archiwalne należy kierować: Instytut Zachodni, Poznań, Chełmońskiego 1 m. 7. Nr konta PKO — P V, 4112/113.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA „PRZEGLĄDU ZACHODNIEGO”
INSTYTUT ZACHODNI, POZNAŃ, UL. CHEŁMOŃSKIEGO 1, m. 7/8
TELEFON 66-14

REDAGUJE KOMITET:

Przewodniczący Komitetu: *Zygmunt Wojciechowski,*

Redaktor: *Mieczysław Suchocki,*

Sekretarz redakcji: *Magdalena Staszewska.*

Rada Redakcyjna: *Zdzisław Kaczmarczyk, Alfons Klafkowski, Gerard Labuda,
Michał Pollak, Tadeusz Lehr-Spławiński, Seweryn Wystouch,
Maria Kietczewska - Zaleska.*

PRZEGLĄD ZACHODNI

MIESIĘCZNIK

SPIS TREŚCI

STUDIA NAD ODRODZENIEM I KOPERNIKIEM

ARTYKUŁY

- Z. Wojciechowski, Przełom i przebieg Odrodzenia w Polsce, oglądane oczyma historyka ustroju;
 H. Barycz, Mikołaj Kopernik w dziejach narodu i kultury polskiej;
 J. Dobrzycki, Kształtowanie się założeń systemu kopernikowskiego;

*

- S. Szczotka, Wielkopole w polskim Odrodzeniu;
 M. Suchocki, Początki Odrodzenia w Poznaniu;
 G. Chmarzyński, Sztuka Poznania w dobie Odrodzenia;
 Cz. Piłichowski, Z dziejów produkcji, handlu i kultury książki w Poznaniu u schyłku XVI w. (1570—1595);
 W. Maisel, Zabudowa wewnętrzna rynku poznańskiego w wieku XVI.

MATERIAŁY

- H. Barycz, Wiedza a Polska w epoce Renesansu i reformacji.

SPRAWOZDANIA

- M. Sczaniecki, Wystawa „Odrodzenie w Polsce“;
 Z. Kaczmarczyk, Związki kulturalne Śląska z Polską w epoce Odrodzenia.

OCENY I OMÓWIENIA

- H. Zins, Powstanie chłopskie w Prusach Książęcych w 1525 r. (omówił T. Cieślak).

*

WSPÓLCZESNA CZECHOSŁOWACJA

A. J. Kamiński, Przegląd ostatnich wydarzeń.

KRONIKA NIEMIEC WSPÓLCZESNYCH

A. J. Kamiński, Życie polityczne;
M. Zakrzewski, Życie gospodarcze;
A. Rogalski, Życie kulturalne.

LISTY DO REDAKCJI

List prof. Z. Kaczmarczyka w sprawie artykułu H. Batowskiego;
Odpowiedź prof. H. Batowskiego;
List prof. T. Lehr-Splawińskiego w sprawie artykułu J. Nalepy.
List prof. Z. Kozłowskiej-Budkowej w sprawie art. prof. J. Widajewicza.

Z ŻYCIA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Sprawozdanie z prac redakcyjnych nad Słownikiem Starożytności Słowiańskich za okres 1951/53, złożone na posiedzeniu Komitetu Słowistycznego i Rusycystycznego PAN;

Udział przedstawiciela Instytutu Zachodniego w powitaniu parlamentarzystów francuskich we Wrocławiu,

Na okładce: Portal w ratuszu poznańskim z r. 1508.

Zmiana terminu przyjmowania zamówień i wpłat na prenumeratę.

Zamówienia i przedpłaty na prenumeratę czasopisma „Przegląd Zachodni”, składać należy tylko w najbliższym Urzędzie Pocztowym, względnie u listonosza w terminie do dnia 10 grudnia na I półrocze, oraz do dnia 10 czerwca na II półrocze. Cena prenumeraty półrocznej 54.— zł, rocznej 108.— zł.

Bezpośrednich wpłat do Redakcji lub P.P.K. „Ruch” dokonywać nie należy. —

Zamówienia na egz. archiwalne należy kierować: Instytut Zachodni, Poznań, Chełmońskiego 1 m. 7. Nr konta PKO — P V, 4112/113.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA „PRZEGLĄDU ZACHODNIEGO”
INSTYTUT ZACHODNI, POZNAŃ, UL. CHEŁMOŃSKIEGO 1, m. 7/8
TELEFON 66-14

REDAGUJE KOMITET:

Przewodniczący Komitetu: *Zygmunt Wojciechowski,*

Redaktor: *Mieczysław Suchocki,*

Sekretarz redakcji: *Magdalena Staszewska,*

Rada Redakcyjna: *Zdzisław Kaczmarczyk, Alfons Klafkowski, Gerard Łabuda,
Michał Pollak, Tadeusz Lehr-Splawiński, Seweryn Wyslouh,
Maria Kiełczewska - Zaleska.*

Nr zamówienia 717/161.

Druk rozpoczęto 31. 10. 1953 r.

Druk ukończono 15. 1. 1954 r.

Nakład 1250+50

Druk na papierze drukowym satyn. kl. V, form. 70×100, g 60.

K-4-10004

PRZEGLĄD ZACHODNI

M I E S I Ę C Z N I K

ROCZNIK X

R O K 1 9 5 4

T O M I

(nr 1—4)

POZNAŃ
INSTYTUT ZACHODNI
1 9 5 4

SPIS TREŚCI TOMU I ZA ROK 1954

ARTYKUŁY

	Str.
Cieślak Edmund, Rewolta w Lubece 1408—1416	471
Grot Zdzisław, Demokracja niemiecka a powstanie styczeniowe	357
Helsztyński Stanisław, Miasto i powiat Gostyń w czasie okupacji hitlerowskiej (1939—1945)	129
Kamiński Andrzej Józef, Hellmut von Gerlach	375
Kowalenko Władysław, Piana, Świna i Dziwna jako szlaki osadniczo-komunikacyjne Słowiańszczyzny bałtyckiej VIII—XIII w. (z 9 il. i 1 mapą w tekście)	1
Łukaszewski Jerzy, Imperializm niemiecki a Turcja	393
Międzyński Florian, Ruch robotniczy w Poznaniu w okresie dwudziestolecia	108
Pajewski Janusz, Wewnętrzne sprzeczności imperializmu niemieckiego na tle polityki Rzeszy wobec Rosji (w przededniu 1-szej wojny światowej)	406
Serwański Edward, Przymusowa służba Polaków z Górnego Śląska w armii hitlerowskiej	430
Suchocki Mieczysław, O właściwe perspektywy stosunków polsko-niemieckich	325
Ślaski Kazimierz, Granica wielkopolsko-pomorska w okresie wczesnego feudalizmu (z 1 mapką w tekście)	91
Wojciechowski Zygmunt, Prawa historyczne i rzeczywistość polityczna	343

MATERIAŁY SESJI ODCZYTOWEJ „DNI POZNANIA“

Aleksandrowicz Stefan, Osiągnięcia ośrodka naukowego w Poznaniu w dziedzinie fizyki	135
Dembiński Felicjan, Osiągnięcia naukowe środowiska poznańskiego w dziedzinie produkcji roślinnej	145
Dowżenko Anatol, Działalność naukowa Akademii Medycznej w Poznaniu	191
Kalinowski Marian, Rozwój publicznej Służby Zdrowia w Poznaniu	208
Kapitańczyk Kazimierz, Dorobek Szkoły Inżynierskiej w Poznaniu w zakresie popularyzacji nauk technicznych oraz współpracy z przemysłem	216
Lisiak Bernard, Społeczno-kulturalne znaczenie Wielkopolskiego Parku Narodowego	181
Mroczkiewicz Leon, Osiągnięcia nauk leśnych w Poznaniu	156
Szafranówna Helena, Z kroniki starań o utworzenie Wielkopolskiego Parku Narodowego w Ludwikowie	185
Szczeniowski Szczepan, Osiągnięcia ośrodka naukowego w Poznaniu w dziedzinie fizyki	128
Urbański Jarosław, Przyroda Wielkopolskiego Parku Narodowego	164

MATERIAŁY

Adamczewska Krystyna, Z fizjografii krainy zielonogórskiej (z 2 mapami i 5 mapkami w tekście)	250
Cofciana Aleksandra, Badania archeologiczne w Kruszwicy w 1953 r. (z ilustr.)	224
Dąbrowski E. i Leciejewicz L., Sprawozdanie z ratunkowych badań archeologicznych w Ujściu nad Notecią (z ilustr.)	234
Hołowińska Zofia, Sprawozdanie z prac wykopaliskowych prowadzonych w Bonikowie w powiecie kościańskim w r. 1953 (z ilustr.)	231
Malinowski Tadeusz, Badania archeologiczne w Słupcy, pow. koniński (z ilustr.)	241
Pollak Roman, Światła w saskich ciemnościach	269

OCENY I OMÓWIENIA

Pospieszalski Karol Marian, Eksterminacja narodu żydowskiego i hitlerowskie zamysły zagłady Słowian (omów. A. Eisenbacha „Hitlerowska polityka eksterminacji Żydów w latach 1939—1945 jako jeden z przejawów imperializmu niemieckiego”	527
Wojciechowski Marian, Z powodu „Geschichte der Stadt Posen”	274
Mickiewicz, Ein Lesebuch für unsere Zeit (omówił Witold Kochański)	552
Murawski Klaus Eberhard, Zwischen Tannenberg u. Thorn (omówił Marian Biskup)	562
Pospieszalski Karol Marian, Hitlerowskie „prawo” okupacyjne w Polsce (omówili Tadeusz Cyprian i Zbigniew Janowicz)	545
Rubinsztejn J. I., Politika giermanskogo imperializma w zapadnych zjemiach w końcu XIX — naczale XX wieka (omówił Andrzej Józef Kamiński)	541
Tintelnot Hans, Die mittelalterliche Baukunst Schlesiens i Gessner Adolf, Abtei Rauden in Oberschlesien (omówił Stan. Willński)	555

WSPÓLCZESNA CZECHOSŁOWACJA

Kamiński Andrzej Józef, Przegląd ostatnich wydarzeń	296
" " " " Czechosłowacja wykonała plan pięcioletni	565

KORESPONDENCJE

Jordan Feliks, Życie kulturalne Szczecina	279
Staszewski Wojciech, Jelenia Góra ośrodkiem przemysłu	285
" " " " Problemy kulturalno-naukowe Jeleniej Góry i powiatu	575
Szwejkowska Helena, Konferencja naukowa Komisji Bibliografii i Bibliotekoznawstwa Wrocławskiego Tow. Nauk. w dn. 20—21 list. 1953	572

KRONIKA NIEMIEC WSPÓLCZESNYCH

Kamiński Andrzej Józef, Życie polityczne	301, 585
Serwański Edward, Życie gospodarcze	310, 593
" " " " Życie kulturalne	316, 599

Z KRONIKI INSTYTUTU ZACHODNIEGO	322, 611
---	----------

JESZCZE W SPRAWIE PUBLICZNEJ SESJI ODCZYTOWEJ „DNI POZNANIA”	322
--	-----

LISTY DO REDAKCJI

List dra Rhodego, doc. Un. w Hamburgu	323
Odpowiedź Redakcji	324
List dra R. Kiersnowskiego	324
List prof. H. Batowskiego w sprawie „Słownika Starożytności Słowiańskich”	612
Uwagi mgra W. Filipowiaka w sprawie artykułu prof. W. Kowalenki	613
Odpowiedź prof. W. Kowalenki	614

NEKROLOGI

Z. W., Marian Zygmunt Jedlicki (z podobizną Zmarłego)	605
---	-----

KSIĄŻKI NADESŁANE	324
-----------------------------	-----

PRZEGLĄD ZACHODNI

MIESIĘCZNIK

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

- W. Kowalenko, Piana, Świna i Dziwna jako szlaki osadniczo-komunikacyjne Słowiańszczyzny bałtyckiej VIII—XIII w.
- K. Ślaski, Granica wielkopolsko-pomorska w okresie wczesnego feudalizmu;
- F. Miedziński, Ruch robotniczy w Poznaniu w okresie dwudziestolecia;
- S. Helczyński, Miasto i powiat Gostyń w czasie okupacji hitlerowskiej (1939—1945).

MATERIAŁY SESJI ODCZYTOWEJ „DNI POZNANIA”

- S. Szczeniowski, Osiągnięcia ośrodka naukowego w Poznaniu w dziedzinie fizyki;
- S. Alexandrowicz, Osiągnięcia naukowe środowiska poznańskiego w zakresie produkcji zwierzęcej;
- F. Dembiński, Osiągnięcia naukowe środowiska poznańskiego w dziedzinie produkcji roślinnej;
- L. Mroczkiewicz, Osiągnięcia nauk leśnych w Poznaniu;
- J. Urbański, Przyroda Wielkopolskiego Parku Narodowego;
- B. Lisiak, Społeczno-kulturalne znaczenie Wielkopolskiego Parku Narodowego;
- H. Szafranówna, Z kroniki starań o utworzenie Wielkopolskiego Parku Narodowego w Ludwikowie;
- A. Dowżenko, Działalność naukowa Akademii Medycznej w Poznaniu;
- M. Kalinowski, Rozwój publicznej Służby Zdrowia w Poznaniu;
- K. Kapitańczyk, Dorobek Szkoły Inżynierskiej w Poznaniu w zakresie popularyzacji nauk technicznych oraz współpracy z przemysłem.

MATERIAŁY

- A. Cofcianka, Badania archeologiczne w Kruszwicy w 1953 r.;
- Z. Hołowińska, Sprawozdanie z prac wykopaliskowych, prowadzonych w Bonikowie w powiecie kościańskim w r. 1953;
- E. Dąbrowski i L. Leciejewicz, Sprawozdanie z ratunkowych badań archeologicznych w Ujściu nad Notecią;
- T. Malinowski, Badania archeologiczne w Słupcy, pow. koniński.

K. Adamczewska, Z fizjografii krainy zielonogórskiej.

R. Pollak, Światła w saskich ciemnościach.

OCENY I OMÓWIENIA

M. Wojciechowski, Z powodu „Geschichte der Stadt Posen”.

KORESPONDENCJE

F. Jordan, Życie kulturalne Szczecina;

W. Staszewski, Jelenia Góra — ośrodkiem przemysłu na Dolnym Śląsku.

WSPÓLCZESNA CZECHOSŁOWACJA

A. J. Kamiński, Przegląd ostatnich wydarzeń.

KRONIKA NIEMIEC WSPÓLCZESNYCH

A. J. Kamiński, Życie polityczne;

E. Serwański, Życie gospodarcze;

E. Serwański, Życie kulturalne.

Z KRONIKI INSTYTUTU ZACHODNIEGO JESZCZE W SPRAWIE PUBLICZNEJ SESJI ODCZYTOWEJ „DNI POZNANIA”

LISTY DO REDAKCJI

List dra Rhodego, doc. Un. w Hamburgu;

Odpowiedź Redakcji;

List dra R. Kiersnowskiego.

KSIAŻKI NADESLANE

Na okładce: Dziedzinniec siedziby Pozn. Tow. Przyj. Nauk przed zniesieniem pomnika Mickiewicza przez okupanta hitlerowskiego.

Zmiana terminu przyjmowania zamówień i wpłat na prenumeratę.

Zamówienia i przedpłaty na prenumeratę czasopisma „Przegląd Zachodni” składać należy tylko w najbliższym Urzędzie Pocztowym, względnie u listonosza w terminie do dnia 10 grudnia na I półrocze, oraz do dnia 10 czerwca na II półrocze. Cena prenumeraty półrocznej 54.— zł, rocznej 108.— zł.

Bezpośrednich wpłat do Redakcji lub P.P.K. „Ruch” dokonywać nie należy. — Zamówienia na egz. archiwalne należy kierować: Instytut Zachodni, Poznań, Chełmońskiego 1 m. 7. Nr konta PKO — P V, 4112/113.

**REDAKCJA I ADMINISTRACJA „PRZEGLĄDU ZACHODNIEGO”
INSTYTUT ZACHODNI, POZNAŃ, UL. CHEŁMOŃSKIEGO 1, m. 7/8
TELEFON 68-14**

REDAGUJE KOMITET:

Przewodniczący Komitetu: *Zygmunt Wojciechowski*,

Redaktor: *Mieczysław Suchocki*,

Sekretarz redakcji: *Magdalena Staszewska*,

Rada Redakcyjna: *Józef Gajek, Zdzisław Kaczmarczyk, Zdzisław Kępiński,
Alfons Klafkowski, Gerard Labuda, Kazimierz Piwarski, Michał Pollak,
Tadeusz Lehr-Splawiński, Seweryn Wystouch, Maria Kielczewska-Zaleska.*

Korektorzy naukowci: *Maria Morkowska, Marian Pachucki*

PRZEGLĄD ZACHODNI

MIESIĘCZNIK

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

- M. Suchocki, O właściwe perspektywy stosunków polsko-niemieckich;
Z. Wojciechowski, Prawa historyczne i rzeczywistość polityczna;

- Z. Grot, Demokracja niemiecka a powstanie styczniowe;
A. J. Kamiński, Hellmut von Gerlach.

- J. Łukaszewski, Imperializm niemiecki a Turcja (przed misją gen. Limana von Sanders z r. 1913);

- J. Pajewski, Wewnętrzne sprzeczności imperializmu niemieckiego na tle polityki Rzeszy wobec Rosji (w przededniu pierwszej wojny światowej);
E. Serwański, Przymusowa służba Polaków z Górnego Śląska w armii hitlerowskiej;

- E. Cieślak, Rewolta w Lubece 1408—1416.

OCENY I OMÓWIENIA

- K. M. Pospieszalski, Eksterminacja narodu żydowskiego i hitlerowskie zamysły zagłady Słowian (omówienie książki A. Eisenbacha „Hitlerowska polityka eksterminacji Żydów w latach 1939—1945 jako jeden z przejawów imperializmu niemieckiego”);

- J. I. Rubinsztein, Politika niemieckiego imperializmu w zachodnich polskich ziemiach w koncu XIX-naczale XX wieku (omówił A. J. Kamiński).

- K. M. Pospieszalski, Hitlerowskie „prawo” okupacyjne w Polsce (omówili T. Cyprian i Z. Janowicz);

- Mickiewicz, Ein Lesebuch für unsere Zeit (omówił W.

- H. Tintelnot, Die mittelalterliche Baukunst Schlesiens. Abtei Rauden in Oberschlesien (omówił S. Wiliński).

- Klaus Eberhard Murawski, Zwischen Tannenberg und Thorn (omówił M. Biskup).

WSPÓŁCZESNA CZECHOSŁOWACJA

- A. J. Kamiński, Czechosłowacja wykonała plan pięcioletni.

KORRESPONDENCJE

H. Szwejewska (Wrocław), Konferencja naukowa Komisji Bibliografii i Bibliotekoznawstwa Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego w dn. 20—21 listopada 1953 r.;

W. Staszewski (Jelenia Góra), Problemy kulturalno-naukowe Jeleniej Góry i powiatu.

KRONIKA NIEMIEC WSPÓŁCZESNYCH

A. J. Kamiński, Życie polityczne;

E. Serwański, Życie gospodarcze;

E. Serwański, Życie kulturalne.

NEKROLOGI

Marian Zygmunt Jedlicki (przez Z. W.).

Z KRONIKI INSTYTUTU ZACHODNIEGO

LISTY DO REDAKCJI

List prof. H. Batowskiego w sprawie „Słownika Starożytności Słowiańskich“;

List mgra W. Filipowiaka w sprawie art. prof. W. Kowalenki;

Odpowiedź prof. W. Kowalenki.

Na okładce: Obwoluta książki „Für Polens Freiheit“.

Zamówienia i przedpłaty na prenumeratę czasopisma „Przegląd Zachodni“ składać należy tylko w najbliższym Urzędzie Poczтовым, względnie u listonosza w terminie do dnia 10 grudnia na I półrocze, oraz do dnia 10 czerwca na II półrocze. Cena prenumeraty półrocznej 54.— zł, rocznej 108.— zł.

Bezpośrednich wpłat do Redakcji lub P.P.K. „Ruch“ dokonywać nie należy. —

Zamówienia na egz. archiwalne należy kierować: Instytut Zachodni, Poznań, Chełmońskiego 1 m. 7. Nr konta PKO — P V, 4112/113.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA „PRZEGLĄDU ZACHODNIEGO“
INSTYTUT ZACHODNI, POZNAŃ, UL. CHEŁMOŃSKIEGO 1, m. 7/8
TELEFON 66-14

REDAGUJE KOMITET:

Przewodniczący Komitetu: *Zygmunt Wojciechowski*,

Redaktor: *Mieczysław Suchocki*,

Sekretarz redakcji: *Magdalena Staszewska*,

Rada Redakcyjna: *Józef Gajek*, *Zdzisław Kaczmarczyk*, *Zdzisław Kepiński*,
Alfons Klafkowski, *Gerard Labuda*, *Kazimierz Piwarski*, *Michał Pollak*,
Tadeusz Lehr-Splawiński, *Seweryn Wysłouch*, *Maria Kielczewska-Zaleska*.

Korektorzy naukowci: *Maria Morkowska*, *Marian Pachucki*

zamówienia 958/195.

Druk rozpoczęto 15. 2. 1954 r.

Druk ukończono 30. 4. 1954 r.

książ 1200 + 25

Druk, na papierze drukowym satyn. kl. V, form. 70 × 100/16, g 60.

K-5-10415

PRZEGLĄD ZACHODNI

M I E S I Ę C Z N I K

RO CZ N I K X
R O K 1 9 5 4

T O M II
(nr 5—8)

POZNAŃ
INSTYTUT ZACHODNI
1 9 5 4

SPIS TREŚCI TOMU II ZA ROK 1954

ARTYKUŁY

	Str.
Barycz Henryk, Zapomniana karta w polsko-czeskich stosunkach kulturalnych	5
Biskup Marian, Do genezy inkorporacji Prus	293
Franćić Mirosław, Geneza terezańskich i józefińskich reform agrarnych w Czechach i na Morawach	19
Gładysz Andrzej, Geneza poglądów prawnopolitycznych Jana Ostroroga	56
Górski Karol, Wojna trzynastoletnia (1454—1466)	331
Hejnosz Wojciech, Prawnopanstwowy stosunek Prus do Korony w świetle aktu inkorporacyjnego z r. 1454	307
Kamiński Andrzej, Józef, Niektóre produkty walki z socjalizmem w Niemczech w dobie wczesnego imperializmu	120
Kowalenko Władysław, Bałtyk i Pomorze w historii kartografii (VII—XVI w.) z ilustracjami	353
Labuda Gerard, W sprawie pochodzenia nazw: Wielkopolska i Małopolska	112
Matysiak Stanisław, O stosunku Gdańska do Polski i o ustroju Gdańska w l. 1454—1793	390
Slizinski Jerzy, Z dziejów pobytu Braci Czeskich w Polsce	45
Suchocki Mieczysław, Spengler redivivus	1
Wielopolski Alfred, Polsko-pomorskie spory graniczne w l. 1536—1555	64
Wojciechowski Zygmunt, Zamiat przedmowy	289

MATERIAŁY

Górska Krystyna, Osiągnięcia metodyczne historycznego atlasu Pomorza	434
Górski Karol, W sprawie statystyk narodowościowych w późnym średniowieczu	445
Pertek Jerzy, Flota polska w Wismarze (1629—1632)	415
Slizinski Jerzy, Kontakty literacko-artystyczne czesko-polskie	179

OCENY I OMÓWIENIA

Cieślak Tadeusz, Położenie robotników w Niemczech w l. 1933—1945 (omówienie książki: Jürgen Kuczynski, Die Geschichte der Lage der Arbeiter in Deutschland v. 1789 bis in die Gegenwart, tom II, część 1).	455
Kamiński Andrzej, Józef, O dokumentację przesiedlenia Niemców z obszarów na wschód od Odry i Nysy (omówienie książki: Die Vertreibung der deutschen Bevölkerung aus den Gebieten östlich der Oder-Neisse, t. I i II)	458
Kamiński Andrzej, Józef, Słowo o „Göttinger Arbeitskreis“ (omówienie „Jahrbuch der Albertus-Universität zu Königsberg/Pr.“)	203
Kulisiewicz Aleksander, Nad czeskim przekładem „Ballad i romanśów“ (omówienie tomu A. Mickiewicza „Ballady a Romance“ przeł. Jaroslav Závada)	229
Straszewski Michał, Anglia a Biała Góra (omówienie książki: J. Polišenskiego „Anglie a Bílá Hora“)	221
Wojciechowski Marian, W przededniu wybuchu wojny polsko-niemieckiej 1939 r. (omówienie tomu V „Akten zur deutschen auswärtigen Politik 1918—1945“)	192

Archiv für Schlesische Kirchengeschichte, t. VII—XI (omówił A. J. Kamiński)	484
Biskup Marian, Gdańska flota kaperska w okresie wojny trzynastoletniej 1454—1466 (omówił W. Kowalenko)	475

	Str.
Czasopismo Prawno-Historyczne t. VI, z. 1 (omówił A. Wędzki)	485
Poulik Josef, Jižní Morava země давnych Slovanů (omówiła M. Pe- rzyńska)	236
Ritter Gerhard, Das Problem des Militarismus in Deutschland (omówił A. J. Kamiński)	479

WSPÓLCZESNA CZECHOSŁOWACJA

Damborsky J., Panteon Piśmiennictwa Narodowego w Pradze	164
Fabian Jerzy, Zagadnienia prawa międzynarodowego prywatnego w Cze- chosłowacji	166
Kamiński Andrzej, Józef, Przegląd ostatnich wydarzeń	171
Kamiński Andrzej, Józef, Pod znakiem X zjazdu Komunistycznej Partii Czechosłowacji	498
Slizinski Jerzy, 60-lecie Franciszka Kubki	162

KORESPONDENCJE

Staszewski Wojciech, Okolice Jeleniej Góry jako tereny uzdrowi- skowo-lecznicze	240
Staszewski Wojciech, Wczasy i uzdrowiska na Dolnym Śląsku	489

KRONIKA NIEMIEC WSPÓLCZESNYCH

Kamiński Andrzej, Józef, Życie polityczne	251, 506
Serwański Edward, Życie gospodarcze	260, 512
Serwański Edward, Życie kulturalne	264, 518

Z KRONIKI NAUKOWEJ

Jubileusze poznańskich uczonych	271
Dworzaczek Włodzimierz, Wspomnienie o prof. Stanisławie Szczotce	524
Mencel Tadeusz, Zjazd Walny Polskiego Towarzystwa Historycznego	526
Zgon dr Anny Dembińskiej	529
Zgon prof. Józefa Widajewicza	529

LISTY DO REDAKCJI

Drugi list mgra W. Filipowiaka (z 1 il.)	280
Odpowiedź prof. W. Kowalenki	295

Z KRONIKI INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Po zgonie Zymunta Modzelewskiego	283
Bolesław Srocki (nekrolog)	288
Walne Zebranie Instytutu Zachodniego	530
Wojciechowski Zygmunt, Sprawozdanie Dyrektora Instytutu Za- chodniego	530
Suchocki Mieczysław, Zagajenie dyskusji nad Przeglądem Zachodnim	537
Kamiński Andrzej, Józef, Referat pt. Formy organizacyjne niemiec- kiego rewizjonizmu naukowego	542
Głosy w dyskusji	551
Przedruk artykułu z Gazety Poznańskiej: Miedziński Florian, O pol- sko-niemiecką tematykę Przeglądu Zachodniego	556
Przedruk artykułu z Nauki Polskiej: Cieślak Tadeusz, Z powodu IX rocznika Przeglądu Zachodniego	558
Przedruk artykułu z Państwa i Prawa: Gelberg Ludwik, Problematyka prawno-międzynarodowa na łamach Przeglądu Zachodniego	562
Odnaczenie prezesa Kuratorium oraz dyrektora Instytutu Zachodniego	568

PRZEGLĄD ZACHODNI

MIESIĘCZNIK

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

M. Suchocki, Spengler redivivus;

H. Barycz, Zapomniana karta w polsko-czeskich stosunkach kulturalnych;

M. Frančić, Geneza terezańskich i józefińskich reform agrarnych w Czechach i na Morawach;

J. Słizinski, Z dziejów pobytu Braci Czeskich w Polsce;

A. Gładysz, Geneza poglądów prawnopolitycznych Jana Ostroroga;

A. Wielopolski, Polsko-pomorskie spory graniczne w latach 1536—1555;

G. Labuda, W sprawie pochodzenia nazw: Wielkopolska i Małopolska;

A. J. Kamiński, Niektóre produkty walki z socjalizmem w Niemczech w dobie wczesnego imperializmu.

WSPÓŁCZESNA CZECHOSŁOWACJA

J. Słizinski, 60-lecie urodzin Franciszka Kubki;

J. Damborskij, Panteon Piśmiennictwa Narodowego w Pradze;

J. Fabian, Zagadnienia prawa międzynarodowego prywatnego w Czechosłowacji;

A. J. Kamiński, Przegląd ostatnich wydarzeń.

MATERIAŁY

J. Słizinski, Kontakty literacko-artystyczne czesko-polskie.

OCENY I OMÓWIENIA

M. Wojciechowski, W przededniu wybuchu wojny polsko-niemieckiej 1939 r. (omówienie tomu V Akten zur deutschen auswärtigen Politik 1918—1945);

A. J. Kamiński, Słowo o „Göttinger Arbeitskreis“ (omówienie „Jahrbuch der Albertus-Universität zu Königsberg/Pr.“).

M. Straszewski, Anglia a Biała Góra (omówienie książki J. Polišenskigo „Anglie a Bílá Hora“);

A. Kulisiewicz, Nad czeskim przekładem „Ballad i Romansów“ (omówienie tomu A. Mickiewicza „Balady a Romance“, przeł. Jaroslav Závada);

J. Poulik, Jižni Morava země davnych Slovanů (om. M. Perzyńska).

KORESPONDENCJE

W. Staszewski, (Jelenia Góra), Okolice Jeleniej Góry jako tereny uzdrowiskowo-lecznicze.

KRONIKA NIEMIEC WSPÓŁCZESNYCH

A. J. Kamiński, Życie polityczne;

E. Serwański, Życie gospodarcze;

E. Serwański, Życie kulturalne.

Z KRONIKI NAUKOWEJ

Jubileusze poznańskich uczonych.

LISTY DO REDAKCJI

Drugi list mgra W. Filipowiaka;

Odpowiedź prof. Wł. Kowalenki

Z KRONIKI INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Na okładce: Jan Hus na kazalnicy (wg kancjonaku litomierzyckiego).

Zamówienia i przedpłaty na prenumeratę czasopisma „Przegląd Zachodni“ składać należy tylko w najbliższym Urzędzie Pocztowym, względnie u listonosza w terminie do dnia 10 grudnia na I półrocze, oraz do dnia 10 czerwca na II półrocze. Cena prenumeraty półrocznej 54.— zł, rocznej 108.— zł.

Bezpośrednich wpłat do Redakcji lub P.P.K. „Ruch“ dokonywać nie należy. —

Zamówienia na egz. archiwalne należy kierować: Instytut Zachodni, Poznań, Chełmońskiego 1 m. 7. Nr konta PKO — P V, 4112/113.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA „PRZEGLĄDU ZACHODNIEGO“
INSTYTUT ZACHODNI, POZNAŃ, UL. CHEŁMOŃSKIEGO 1, m. 7/8
TELEFON 66-14

REDAGUJE KOMITET:

Przewodniczący Komitetu: *Zygmunt Wojciechowski*,

Redaktor: *Mieczysław Suchocki*,

Sekretarz redakcji: *Magdalena Staszewska*,

Rada Redakcyjna: *Józef Gajek*, *Zdzisław Kaczmarczyk*, *Zdzisław Kepiński*,
Alfons Klafkowski, *Gerard Labuda*, *Kazimierz Piwarski*, *Michał Pollak*,
Tadeusz Lehr-Splawiński, *Seweryn Wysłouch*, *Maria Kielczewska-Zaleska*.

Korektorzy naukowci: *Maria Morkowska*, *Marian Pachucki*

PRZEGLĄD ZACHODNI

MIESIĘCZNIK

SPIS TREŚCI

STUDIA POMORSKIE

ARTYKUŁY

- Z. Wojciechowski, Zamiast przedmowy;
 M. Biskup, Do genezy inkorporacji Prus;
 W. Hejnosz, Prawnopanstwowy stosunek Prus do Korony w świetle aktu inkorporacyjnego z r. 1454;
 K. Górski, Wojna trzynastoletnia (1454—1466);
 W. Kowalenko, Bałtyk i Pomorze w historii kartografii (VII—XVI w.);
 S. Matysik, O stosunku Gdańska do Polski i o ustroju Gdańska w l. 1454—1793.

MATERIAŁY

- J. Pertek, Flota polska w Wismarze (1629—1632);
 K. Górski, Osiągnięcia metodyczne historycznego atlasu Pomorza;
 K. Górski, W sprawie statystyk narodowościowych w późnym średniowieczu.

OCENY I OMÓWIENIA

- T. Cieślak, Położenie robotników w Niemczech w latach 1933—1945 (omówienie książki Jürgen Kuczynski: Die Geschichte der Lage der Arbeiter in Deutschland von 1789 bis in die Gegenwart tom II, cz. I);
 A. J. Kamiński, O dokumentację przesiedlenia Niemców z obszarów na wschód od Odry i Nysy; (omówienie: Die Vertreibung der deutschen Bevölkerung aus den Gebieten östlich der Oder-Neisse, t. I i II);

- M. Biskup, Gdańska flota kaperska w okresie wojny trzynastoletniej 1454—1466 (omówił W. Kowalenko);
 G. Ritter, Das Problem des Militarismus in Deutschland (omówił A. J. Kamiński);
 Archiv für schlesische Kirchengeschichte, t. VII—XI (omówił A. J. Kamiński);
 Czasopismo Prawno-Historyczne, t. VI, zeszyt I (omówił A. Wędzki).

KORESPONDENCJE

- W. Staszewski (Jelenia Góra), Wczasy i uzdrowiska na Dolnym Śląsku.

WSPÓLCZESNA CZECHOSŁOWACJA

- A. J. Kamiński, Pod znakiem X zjazdu Komunistycznej Partii Czechosłowacji.

KRONIKA NIEMIEC WSPÓLCZESNYCH

- A. J. Kamiński, Życie polityczne;
E. Serwański, Życie gospodarcze;
E. Serwański, Życie kulturalne.

Z KRONIKI NAUKOWEJ

- W. Dworzaczek, Wspomnienie o prof. Stanisławie Szczotce;
T. Mencil, Zjazd Walny Polskiego Towarzystwa Historycznego;
Zgon dr Anny Dembińskiej;
Zgon prof. Józefa Widajewicza.

Z KRONIKI INSTYTUTU ZACHODNIEGO

- Walne Zebranie, odbyte w dniu 28 czerwca 1954 r.;
- Z. Wojciechowski, Sprawozdanie Dyrektora Instytutu Zachodniego;
M. Suchocki, Zagajenie dyskusji nad Przeglądem Zachodnim;
A. J. Kamiński, Referat pt. Formy organizacyjne niemieckiego rewizjonizmu naukowego.
- Głosy w dyskusji: Z. Kaczmarczyk, G. Labuda, T. Cieślak, St. Arnold, K. Popiołek, J. Czekanowski, K. Piwarski, B. Leśnodorski, J. Bardach, W. Głowacki, H. Jabłoński i Z. Wojciechowski.

- F. Miedziński, O polsko-niemiecką tematykę Przeglądu Zachodniego (przedruk artykułu z *Gazety Poznańskiej*);
T. Cieślak, Z powodu IX rocznika Przeglądu Zachodniego (przedruk artykułu z *Nauki Polskiej*);
L. Gelberg, Problematyka prawno-międzynarodowa na łamach Przeglądu Zachodniego (przedruk artykułu z *Państwa i Prawa*).

Odnaczenie prezesa Kuratorium oraz dyrektora Instytutu Zachodniego.

Na okładce: Dokument erekcyjny Związku Pruskiego (r. 1440).

Zamówienia i przedpłaty na prenumeratę czasopisma „Przegląd Zachodni” składać należy tylko w najbliższym Urzędzie Pocztowym, względnie u listonosza w terminie do dnia 10 grudnia na I półrocze, oraz do dnia 10 czerwca na II półrocze. Cena prenumeraty półrocznej 54.— zł, rocznej 108.— zł.

Bezpośrednich wpłat do Redakcji lub P.P.K. „Ruch” dokonywać nie należy. — Zamówienia na egz. archiwalne należy kierować: Instytut Zachodni, Poznań, Chelmońskiego 1 m. 7. Nr konta PKO—PV, 4112/113.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA „PRZEGLĄDU ZACHODNIEGO”
INSTYTUT ZACHODNI, POZNAŃ, UL. CHEŁMOŃSKIEGO 1, m. 7/8
TELEFON 66-14

REDAGUJE KOMITET:

Przewodniczący Komitetu: Zygmunt Wojciechowski,

Redaktor: Mieczysław Suchocki,

Sekretarz redakcji: Magdalena Staszewska,

Rada Redakcyjna: Józef Gajek, Zdzisław Kaczmarczyk, Zdzisław Kępiński,
Alfons Klafkowski, Gerard Labuda, Kazimierz Piwarski, Michał Pollak,
Tadeusz Lehr-Splawiński, Seweryn Wysłouch, Maria Kielczewska-Zaleska.

Korektorzy naukowci: Maria Morkowska, Marian Pachucki

Moskwa

PRZEGLĄD ZACHODNI

M I E S I Ę C Z N I K

ROCZNIK X
ROK 1954

TOM III
(nr 9 — 12)

POZNAŃ
INSTYTUT ZACHODNI
1 9 5 4

SPIS TREŚCI TOMU III ZA ROK 1954

ARTYKUŁY

	Str.
Barański Zbigniew, Niemiecki tranzyt kolejowy przez Polskę w latach 1919—1939, jako zagadnienie prawa międzynarodowego	519
Bierzanek Remigiusz, Sprawa Gdańska w polityce wielkich mocarstw zachodnich w okresie Konferencji Pokojowej 1919 r.	140
Cieślak Tadeusz, Dorobek nauk społecznych w dziedzinie pomorzoznastwa	8
Cieślak Tadeusz, Antyludowy charakter prawa pruskiego	134
Dziewulski Władysław, Rozwój Dzierżoniowa do początków XIX wieku (z mapami)	463
Fabian Jerzy, Niektóre zagadnienia prawa morskiego w Polsce Ludowej	204
Fafiusz-Krzymuska Zofia, Ochrona zabytków i muzealnictwo w województwie szczecińskim i koszalińskim	68
Jordan Feliks, Oświata i kultura w województwie szczecińskim i koszalińskim	36
Kaczorowski Wacław, Osiągnięcia gospodarcze i kulturalne terenów odzyskanych Górnego Śląska (z mapką)	354
Kiełczewska-Zaleska Maria, Postawienie problemu	1
Kęplisz Klemens, Imperializm zachodni i emigracja burżuazyjna polska wobec sprawy granic zachodnich Polski	182
Kryński-Edel Henryk, Osiągnięcia gospodarcze i kulturalne województwa gdańskiego	78
Krzyżaniak Zbigniew, Osiągnięcia gospodarcze i kulturalne województwa zielonogórskiego	402
Myślenicki Wojciech, Przeobrażenia i osiągnięcia gospodarczo-społeczne w województwie szczecińskim i koszalińskim	15
Pieradzka Krystyna, Dorobek naszej historiografii w zakresie badań nad dziejami Śląska	287
Smolarek Przemysław, Szczecińskie środowisko badań historycznych	55
Wilder Jan, Antoni, Stosunek gdańszczan do Prus w przeddzień kongresu wiedeńskiego	501
Wrzosek Antoni, Osiągnięcia gospodarcze i kulturalne województwa wrocławskiego	381
Zajchowska Stanisława, Osiągnięcia nauki polskiej w zakresie badań nad Ziemią Lubuską	339
Zajchowska Stanisława, Próba rekonstrukcji środowiska geograficznego okolic Bonikowa z okresu wczesnego feudalizmu (z mapami)	425
Zajchowski Jan, Osiągnięcia gospodarcze i kulturalne terenów odzyskanych Górnego Śląska (z mapką)	354

MATERIAŁY

Biedrawina-Sukertowa Emilia, Dwa dokumenty polskości mieszczan na Mazurach w pierwszej połowie XIX wieku	575
Gierszewski Stanisław, Przyczynki do działalności Floriana Ceynowy	581
Kubrakiewicz Z., Szyrocki M., Krytyka stosunków społecznych na Śląsku w XVII wieku w twórczości Daniela Czepki	555
Maisel Witold, Jan Bocian, nieznany żeglarz poznański	213
Merczyński Władysław, W dziewięćdziesiątą rocznicę śmierci czolowego rewolucjonisty śląskiego dra Pawła Oszeldy (z port.)	546
Pertek Jerzy, O znanych i nie znanych obrazach bitwy pod Oliwą (z ilustr.)	568

	Str.
Więcek Adam, Osiemnastowieczni ilustratorzy polscy we Wrocławiu	561
Więcek Adam, Wrocławska wystawa obrazów Jana Matejki w r. 1884 w świetle miejscowej prasy niemieckiej	565
Willaume Juliusz, Rewindykacja archiwaliów i depozytów z Prus (1807—1812)	216
Wróblewska Grażyna, Mury obronne Wschowy (z ilustracjami)	389
Zakrzewski Bogdan, Dembowszczyzna (z faksymilami)	599

OCENY I OMÓWIENIA

Serwański Edward, Z wydawnictw Ministerstwa Obrony Narodowej w dziesięciolecie Polski Ludowej	232
Witczak Tadeusz, Gall-Anonim — Jakubem ze Żnina? . . . (omówienie rozprawy F. M. Bartoša „Nejsterejší polský kronikář i jeho český původ“ *	622
K. Nitsch, Wybór pism polonistycznych (omówił W. Kuraszkiewicz)	631
Generalne tabele statystyczne Śląska 1787 r. — oprac. T. Ładogórski (omówił M. Wojciechowski)	632
Przegląd Historyczny. Tom XLV. Zesz. 2—3. Warszawa 1954 (omówił A. Wędzki)	239
Sobótka, Rocznik VIII — 1953 (omówił A. Wędzki)	635

SPRAWOZDANIA

Baranowski Henryk, Książka w dziejach Pomorza	243
Mincer Wiesław, Książka w dziejach Pomorza	243

Z KRONIKI NAUKOWEJ

Pertek Jerzy, Wystawa z okazji Sesji Pomorskiej PAN w Gdańsku	646
Ryszka Franciszek, Wystawa „X wieków Śląska“ w Muzeum Śląskim we Wrocławiu	649
Walentynowicz Maria, II Konferencja naukowa Komisji Bibliografii i Bibliotekoznawstwa Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego	652
Obchód 50-lecia pracy naukowej prof. Jana Czekanowskiego. Przemówienia: J. Mydlarski, T. Lehr-Splawiński, K. Tymieniecki, J. Gajek	656
Sesja Pomorska Polskiej Akademii Nauk w Gdańsku	641

KORESPONDENCJE

Merczyński Władysław (Cieszyn), U progu nowego dziesięciolecia	614
--	-----

WSPÓŁCZESNA CZECHOSŁOWACJA

Kamiński A. J. Przegląd ostatnich wydarzeń	256, 677
--	----------

KRONIKA NIEMIEC WSPÓŁCZESNYCH

Kamiński Andrzej, Józef, Życie polityczne	262, 683
Serwański Edward, Życie gospodarcze	274, 697
Serwański Edward, Życie kulturalne	279, 702

NEKROLOGI

Wojciechowski Zygmunt, Wspomnienie o Józefie Widajewiczu	252
--	-----

Z ŻYCIA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Spotkanie wyborców z prof. Z. Wojciechowskim	286
Woprosy językoznawstwa o książce i działalności naukowej prof. T. Lehra- Splawińskiego	709
Głos francuskiego kwartalnika „Annales“ o numerach 9—12/53 Przegl. Zachod.	714
Jarosław Iwaszkiewicz o wydawnictwach Instytutu Zachodniego	718
Głosy o wydawnictwach Inst. Zach. w periodykach zachodnio-niemieckich	719

PRZEGLĄD ZACHODNI

M I E S I Ę C Z N I K

SPIS TREŚCI

ZIEMIE ODZYSKANE W DZIESIECIOLECIE POLSKI LUDOWEJ POMORZE — WARMIA I MAZURY

M. Kiełczewska-Zaleska, Postawienie problemu.

•

T. Cieślak, Dorobek nauk społecznych w dziedzinie pomoroznawstwa.

•

W. Myślenicki, Przeobrażenia i osiągnięcia gospodarczo-społeczne w województwie szczecińskim i koszalińskim;

F. Jordan, Oświata i kultura w województwie szczecińskim i koszalińskim;

P. Smolarek, Szczecińskie środowisko badań historycznych;

Z. Krzymuska-Fajus, Ochrona zabytków i muzealnictwo w województwie szczecińskim i koszalińskim.

•

H. Edel Kryński, Osiągnięcia gospodarcze i kulturalne województwa gdańskiego.

•

Z. Januszko, Przeobrażenia i osiągnięcia gospodarczo-społeczne województwa olsztyńskiego.

ARTYKUŁY

T. Cieślak, Antyludowy charakter prawa pruskiego;

R. Bierzanek, Sprawa Gdańska w polityce wielkich mocarstw zachodnich w okresie Konferencji Pokojowej 1919 r.

K. Kęplisz, Imperializm zachodni i emigracja burżuazyjna polska wobec sprawy granic zachodnich Polski;

J. Fabian, Niektóre zagadnienia prawa morskiego w Polsce Ludowej.

MATERIAŁY

W. Maisel, Jan Bocian, nieznanany żeglarz poznański;

J. Willaume, Rewindykacja archiwaliów i depozytów z Prus (1807—1812).

OCENY I OMÓWIENIA

Z wydawnictw Ministerstwa Obrony Narodowej w dziesięciolecie Polski Ludowej (omów. E. Serwański);

Przegląd Historyczny. Tom XLV. Zesz. 2-3. Warszawa 1954 (omów. A. Wędzki).

SPRAWOZDANIA

H. Baranowski i W. Mincer, Książka w dziejach Pomorza.

NEKROLOGI

Z. Wojciechowski, Wspomnienie o Józefie Widajewiczu.

WSPÓŁCZESNA CZECHOSŁOWACJA

A. J. Kamiński, Przegląd ostatnich wydarzeń.

KRONIKA NIEMIEC WSPÓŁCZESNYCH

A. J. Kamiński, Życie polityczne;

E. Serwański, Życie gospodarcze;

E. Serwański, Życie kulturalne.

Z ŻYCIA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Zamówienia i przedpłaty na prenumeratę czasopisma „Przegląd Zachodni” składać należy tylko w najbliższym Urzędzie Pocztowym, względnie u listonosza w terminie do dnia 10 grudnia na I półrocze, oraz do dnia 10 czerwca na II półrocze. Cena prenumeraty półrocznej 54.— zł, rocznej 108.— zł.

Bezpośrednich wpłat do Redakcji lub P.P.K. „Ruch” dokonywać nie należy.—

Zamówienia na egz. archiwalne należy kierować: Instytut Zachodni, Poznań, Chełmońskiego 1 m. 7. Nr konta PKO — P V, 4 112/113.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA „PRZEGLĄDU ZACHODNIEGO”
INSTYTUT ZACHODNI, POZNAŃ, UL. CHEŁMOŃSKIEGO 1, m. 7/8
TELEFON 68-14

KOMITET REDAKCYJNY

Mieczysław Suchocki — redaktor naczelny, Gerard Labuda, Kazimierz Piwarski,
Zygmunt Wojciechowski, Magdalena Staszewska — sekretarz redakcji

RADA REDAKCYJNA

Stanisław Arnold, Tadeusz Cieślak, Józef Gajek, Zdzisław Kaczmarczyk,
Zdzisław Kępiński, Michał Pollak, Kazimierz Popiołek, Tadeusz Lehy-
Splawiński, Kazimierz Tymieniecki, Seweryn Wystouch, Maria Kielczewska-
Zaleska.

Korektorzy naukowci: Maria Morkowska, Marian Pachucki.

Nr zam. 612/52. Ark. wyd. 24, druk. 16. Druk rozpocz. 19. 8. 1954 r. Druk ukończ. 6. 12. 1954 r.
Nakład 1412+22. Druk. na papierze drukowym satyn. kl. V, form. 70×100/16, g 60. K-5-54200

POZNAŃSKA DRUKARNIA NAUKOWA, ULICA FREDRY 10

PRZEGLĄD ZACHODNI

MIESIĘCZNIK

SPIS TREŚCI

W DZIESIĘCIOLECIE POLSKI LUDOWEJ ŚLĄSK ZIEMIA LUBUSKA

- K. *Pieradzka*, Dorobek naszej historiografii w zakresie badań nad dziejami Śląska;
S. *Zajchowska*, Osiągnięcia nauki polskiej w zakresie badań nad Ziemią Lubuską.

*

- W. *Kaczorowski* i J. *Zajchowski*, Osiągnięcia gospodarcze i kulturalne terenów odzyskanych Górnego Śląska;
A. *Wrzosek*, Osiągnięcia gospodarcze i kulturalne województwa wrocławskiego;
Z. *Krzyżaniak*, Osiągnięcia gospodarcze i kulturalne wojew. zielonogórskiego.

ARTYKUŁY

- S. *Zajchowska*, Próba rekonstrukcji środowiska geograficznego okolic Bonikowa z okresu wczesnego feudalizmu;
W. *Dziewulski*, Rozwój Dzierżonłowa do początków XIX wieku;
J. A. *Wilder*, Stosunek gdańszczan do Prus w przeddzień kongresu wiedeńskiego;
Z. *Barański*, Niemiecki tranzyt kolejowy przez Polskę w l. 1919—1939 jako zagadnienie prawa międzynarodowego.

MATERIAŁY

- W. *Merczyński*, W dziewięćdziesiątą rocznicę śmierci czołowego rewolucjonisty śląskiego dra Pawła Oszedy;
Z. *Kubrakiewicz* i M. *Szyrocki*, Krytyka stosunków społecznych na Śląsku w XVII w. w twórczości Daniela Czepki;
A. *Więcek*, Osiemnastowieczni ilustratorzy polscy we Wrocławiu;
A. *Więcek*, Wrocławska wystawa obrazów Jana Matejki w r. 1884 w świetle miejscowej prasy niemieckiej.

*

- J. *Pertek*, O znanych i nie znanych obrazach bitwy pod Oliwą;
E. *Biedrawina-Sukertowa*, Dwa dokumenty polskości mieszczan na Mazurach w pierwszej połowie XIX wieku;
S. *Gierszewski*, Przyczyunki do działalności Floriana Ceynowy.

*

- G. *Wróblewska*, Mury obronne Wschowy.

*

- B. *Zakrzewski*, Dembowściana.

KORESPONDENCJE

- W. *Merczyński* (Cieszyn), U progu nowego dziesięciolecia.

OCENY I OMÓWIENIA

- T. Witeczak, Gall Anonim — Jakubem ze Żnina?... (Omówienie rozprawy F. M. Bartoša, „Nejsterší polský kronikář i jeho český původ“);
K. Nitsch, Wybór pism polonistycznych. T. III (omówił W. Kuraszkiwicz);
Generalne tabele statystyczne Śląska 1787 r. — oprac. T. Ładogórski (omówił M. Wojciechowski);
Sobótka, Rocznik VIII — 1953 (omówił A. Wędzki).

Z KRONIKI NAUKOWEJ

- Sesja Pomorska Polskiej Akademii Nauk w Gdańsku;
J. Pertek, Wystawa z okazji Sesji Pomorskiej PAN w Gdańsku;
F. Ryszka, Wystawa „X wieków Śląska“ w Muzeum Śląskim we Wrocławiu;
M. Walentynowicz, II Konferencja naukowa Komisji Bibliografii i Bibliotekoznawstwa Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego;
Obchód 50-lecia pracy naukowej prof. Jana Czekanowskiego. Przemówienia: J. Mydlarski, T. Lehr-Splawiński, K. Tymieniecki, J. Gajek.

WSPÓLCZESNA CZECHOSŁOWACJA

- A. J. Kamiński, Przegląd ostatnich wydarzeń.

KRONIKA NIEMIEC WSPÓLCZESNYCH

- A. J. Kamiński, Życie polityczne;
E. Serwański, Życie gospodarcze;
E. Serwański, Życie kulturalne.

Z ŻYCIA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

- Woprosy jazykoznanja o książce i działalności naukowej prof. T. Lehra-Splawińskiego.
Głos francuskiego kwartalnika „Annales“ o numerach 9—12/53 Przeglądu Zachodniego.
Jarosław Iwaszkiewicz o wydawnictwach Inst. Zach.
Głosy o wydawnictwach Instytutu Zachodniego w periodykach zachodnio-niemieckich.

Zamówienia i przedpłaty na prenumeratę czasopisma „Przegląd Zachodni“ składać należy tylko w najbliższym Urzędzie Pocztowym, względnie u listonosza w terminie do dnia 10 czerwca na II półrocze. Cena prenumeraty półrocznej 54.— zł, rocznej 108.— zł.

Pojedyncze egzemplarze nabywać można w kioskach „Ruchu“.

Zamówienia na egz. archiwalne należy kierować: Instytut Zachodni, Poznań, Chełmońskiego 1 m. 7. Nr konta PKO — P V, 4112/113.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA „PRZEGLĄDU ZACHODNIEGO“
INSTYTUT ZACHODNI, POZNAŃ, UL. CHEŁMOŃSKIEGO 1, m. 7/8
TELEFON 632—37.

KOMITET REDAKCYJNY

Mieczysław Suchocki — redaktor naczelny, Gerard Labuda, Kazimierz Piwarski,
Zygmunt Wojciechowski, Magdalena Staszewska — sekretarz redakcji

RADA REDAKCYJNA

Stanisław Arnold, Tadeusz Cieślak, Józef Gajek, Zdzisław Kaczmarczyk,
Zdzisław Kępiński, Michał Pollak, Kazimierz Popiołek, Tadeusz Lehr-Splawiński, Kazimierz Tymieniecki, Seweryn Wystouch, Maria Kielczewska-Zaleska.

Korektorzy naukowci: Maria Morkowska, Marian Pachucki.